Які сорти повинен кождий хлібороб у себе сіяти, то це вже річ самого господаря. Що добрий господар повинен уміти на своїйому варстаті кожну справу сам вмучно розв'язати, то це не має в нинішних часах жадним сумнівом. Від здібного господаря робить красні або некрасні розв'язки аналіз наличних справ і це в основа на власному варстаті хліборобському в ділянках хліборобства на добрих і лихих.

Маючи перед собою власні похідні висліди досвідних пробних піль власні і багатьох інших станцій досвідчальних на території цілої держави польської, я запрошую Редакцію С. С. вислати для гірських господарств: овес Ранній Немерчанський і Канарок з Микулич; для горноземної смуги: Золотий Дощ Свалєрський і Немерчанський; для пісків: Жовтий Мохова і Немерчанський; для околиць Хому, Грубешова, а також Луцька: Золотий Дощ і Теодозія. Феодосія (Теодозія).

Ранній Немерчанський достигає дуже скоро, надається добре до плекання в кліматах з коротким літом, н. пр. до гірських кліматів. Роблено з ним проби на Горній Горі (1600 м. н. пол.) (поверхня кора) - Він одинокий давав там вигадане ; досить зерно. Походить з Поділля, ушлахтнений і плеканий через Стрийщину "Бучинський".

Микулицький Канарок вистоваджений з весна Татшанського. Татшанський походить з гір, його плекають в Стрийщині через барона Бучинського. Канарок більше ушляхтнений, не вимагає - плекання годівного цей сорту проваджу Ю. Турнау в Микулинах почта Канчуга -

Золотий Дощ має світову славу, походить з Свалєрв в полудневій Швеції -

Жовтий Льохова рівнорх світової слави, виплекання в місцевості Петкус коло Берліна на дуже лихій піщаній землі, в багатьох околицях Польщі любивае найліпші сорти.

Феодозія (Теодозія) є ще сорти пізній. Преманидин Годівлего того вреса займаючися чарномський в Конгресівці, а головну ~~репрезентацію~~ недоставництво має стілка акц. „Удич".

Що до ячменю, то пропоную для всіх ниших два сорти: Ганна Просковеца і Гилерівль Бензінга. Перший ~~білий~~ ниякотий (ий) належить до типу „nutans" (звисаючий колос) другий менше ниякотий до „erectum" (випростований). Перший сіється звичайно в становищах сухих, другий в ~~білий~~ вокких (их). Ганна з ~~годівлі~~ чеської, Гилерівль — з німецкої.

Уважаю за ~~рациональне~~ добре вислати кожному по два сорти ячменю. Кожду пробку треба засадити руками в віддаленні зерно від зерна 15 х 20 см. Зерно ~~пробок~~ висіяти в згаданий спосіб на окремих рівних ~~парцельках~~ грядках любіч себе, ~~в цілях вияснення~~ щоби літом можна було догляда ~~обсервації~~ дати та порівняння. В час ~~вегетації~~ росту полоти (хоту) та мотичити. (сапати) В час жнив відкинути рослини хорі й зле розвинені. Зібрати лишень найдороднійші рослини. (Кождої парцельки збір) вимолотити окремо. Добре очищене зерно лишити до дальшого розведення та порівняння. По кількох роках можна усунути з господарства сорти гірші, а задержати ліпші. Добре було б, ~~якомиб~~ господарі що сіятимуть ~~репродуценти~~ згаданих ~~пробок~~ надіслали Редакції С. С. „Коротенькі звістки про ~~вегетацію~~ свої ~~ся~~ досліди над ~~рослин~~ ростом, про свою рільлю та подали вазу зібраного зерна і соломи. Це було для Редакції ~~природничого~~ зіннього вказівкого на будуче, коли знову ~~списати~~ ~~з огляду на будучі васильки~~ ~~сорти~~ ячменю збіжевих.

23/I 1925 р.

Таблиця 1. ~~Зіставлення 3-літніх~~ Трохлітніх висліджень з вівсами в ~~краях~~ безпосередніх

		Вдячний Золотий Дощ (перероздр. місцевий)	Побідник	Совєтинський	Золотий Дощ (місцевий)	Дуплавський	Канарок з Микулич	Ягайло з Микулич	Теодозія Теодосія
1922	зерно	16.504	17.091	16.915	16.833	14.840	14.783	12.876	10.048
	солома	21.080	21.408	19.791	21.225	22.850	20.766	21.608	17.691
1923	зерно	11.290	5.090	11.020	5.583	6.000	12.180	11.130	12.560
	солома	26.240	17.266	23.310	18.733	19.466	26.100	27.650	30.970
1924	зерно	7.686	6.610	7.050	6.920	7.530	7.900	7.870	9.960
	солома	19.853	18.850	18.760	19.660	21.020	18.950	19.850	25.460
Пересічні числа з 3 літ	зерно	11.826	9.597	11.662	9.778	9.338	11.621	10.625	10.856
	солома	22.391	19.174	20.620	19.773	21.112	21.938	23.036	24.707

Таб. 2. Порядок урожайності. Порядочність після пересіч. плодів з 3. літ

Сорт	3. літні пересічні плоди в числах безпосередніх			
	зерно	%	Солома	%
Золотий Дощ (місцевий)	11.826	100	23.391	100
Совєтинський оріг.	11.662	98	20.620	92
Микулинський Канарок "	11.621	98	21.938	97
~~Теодозія~~ Теодосія "	10.856	91.7	24.707	110
Ягайло "	10.625	89	23.036	102
Золотий Дощ (привезений)	9.778	82	19.773	88
Побідник "	9.597	81	19.174	85
Дуплавський "	9.338	79	21.112	94

Таб. 3. ~~Зіставлення 3-літніх~~ Трохлітніх висліджень з ячменями в ~~краях~~ безпосередніх

		Ганна Гамбрінус	Ганна Просковеца Кутновський	Казимірський	Цісарський	Сорти	Порядочність пересіч. 3. літніх плодів	
							зерно	солома
1922	зерно	18.433	18.391	17.233	16.720	16.107	Ганна Просковеца	14.214	20.826
	солома	21.416	21.300	24.066	22.633	24.933	Ганна Гамбрінус	13.261	20.628
1923	зерно	11.95	12.02	12.28	12.55	—	Казимірський	12.963	21.321
	солома	21.82	21.15	23.43	21.03		Кутновський	12.164	22.558
1924	зерно	9.40	12.23	6.98	9.62	7.93	Цісарський	12.018	24.516
	солома	18.65	20.03	20.18	20.30	24.10			
Числа Пересічні	зерно	13.261	14.214	12.164	12.963	12.018			
	солома	20.628	20.826	22.558	21.321	24.516			

М. Панасевич

Найвідповідніший час для пересаджування дерев.

(Лев/ц)

21.24

Овочеві дерева, звичайно, набуваємо у садівників і підбираємо собі до смаку, відповідну крону і ін. ознаки. Який же час рахувати найвідповідничим для пересаджування дерев взагалі, — весну чи осінь? (Це питання

не настільки трудне, що наші садівники не притяли до того ще остаточного

До кінцевої постановки, одні рахують найлегший часом для садіння пересаджування

дерев весну, а другі — осінь. Не зовсім, на підставі (правди не довголітньої),

але на пильній увазі при пересаджуванні дерев, рахую весну найвідповідничим часом. Тому саме рахую цей час найвідповідничим, повсюди так і:

Весна несе з собою початок нового життя в природі, силу, здоров'я, молодість, тепло, світ і все, що як необхідне для живого і для того, що починає життя. Весною всі рослини пробуджуються від зимового сну, тому й дуже зрозуміло, що посадження весною дерева, з свіжо-різаними кінцями коріння, починає дерево свій ріст.

В цей час всі обрізи на коріннях починають затягувати корковою оболонкою і при тім дають початок здорових так званих молочних коренів. Обрізи на стовбурах крони теж швидко скоро зарегенерують, чого

вже, звичайно, не може бути при осінній пересадці. Дерево, посаджене в Мещаєвця весною, остається в стані закінченого розвою і аж до весни обрізи не заливають і думати про заживлення не треба

рана. Звідсіль і походять небажані наслідки осінньої пересадки. Зроблені порізи на коріннях дають змогу Запливати кореневу оболонкою, на пробудженій цілій ділиці мокнути, потім пригнити і гнити в сирому ґрунті, тим горнівати і покривальтися (що ще не зажорівшлося, легко

товстим шаром, в якому вільно. крім того, не дозволяється на дереву, вливає зміна погоди

шкідливий вплив атмосферних явищ. Особливо це все шкідливе

відбивається на деревцях, набутих з місцевості в інших місцевостях.

Посадження весною, дерево привикає до всіх умов своєї, місцевости і до змін погоди більш-менш відповідно

по цього підготовлюється.

Ось голу Микола Панасевич

переваги пересаджування дерева перед ріжаке на весні.

Володимир-Волинськ

Смічанська 22

Сади і виноградники

II.

582

Мілка - переорати й вирівняти місце під ямки, ~~де-~~
~~ревень (: потім вже весною було б недоцільно :)~~. Ямки ~~глибші~~ ширші
компостом, змішаним з попелом, сажею і ~~солью~~ сіллю та-
кового. Кілька літні дерева ~~обкопати~~ й удобрити
~~мертвого (: нетерпимим гноєм :)~~, торфом або ли~~вим~~ тим з де-
рев, щоби охоронити ~~перед~~ їх від надмірного висушування
землі. В перших днях ~~мають~~ бережуть обтінювати
білити й формувати корони дерев.

3) Сад. Найбільшим ~~ворогом~~ з'ї для (сухий і мокрий)
Причин цієї хороби ~~є~~ різні ~~:~~; ~~Пошкодження~~ Кори, забу-
дені в соках відсмоктуючих, ~~пр.~~ ~~за~~ сильне ~~знавогрення~~, (заво-
лання ~~доходних~~ ~~доходних~~ ~~живлячих~~ ~~живлячих~~ ~~живлячих

о. Ю. Дурневич

583

Мед/11

Цибулька.

(посмертна стаття)

— По наших родючих, а в часті й піскових ґрунтах росте кваст, на котрий наші малоземельні господарі майже не зважають, але зате велика обмари бояться його, як вогню, і перед продажем своєї пшениці, ~~не~~ ~~прочищують~~ чистять її (кількакратно) разів, бо жиди, купуючи пшеницю на „пайса", дуже її переглядають, бо коли знайдеться в мішку пара зерен цибульки, то їх рабин за „пайсаку" не узнає. А звісно, оскільки дорожче стоїть „пайсяна" пшениця в ціні.

Цибулька, то, властиво, рід часнику, її насіння лишається в ґрунті, по пшениці й ячменю. Коли пара зерен цибульки змелеться з пшеницею, тоді мука набірає неприємного запаху й смаку. Тутешня хата способу, щоб збутися того ворога, бо ~~циліндрування добре є до продажі~~, а в засіва хотя та росте з тамтогорічного насіння, що само насіялось. Єдиний спосіб позбутися того хвасту, — це рання підорювання стерні, а коли поле перейдуть бодай що чотири роки ростинами окопними (картоплями й буряками), або густе обсіювати стручковим збіжжям. Коли сочевиця, вика й горох будуть густо засіяні, то заглушать цибульку і в той спосіб можна буде знищити на своїм полі цей бич. Оскільки „добрий" сусід, обсіваючи свою вузеньку ниву, не обдарує нашого поля свіжим насінням свого хову.

Подаю це до загального відому наших хліборобів, а особливо нашим священникам господарюючим, а коли хто зна ліпшу яку практику, нехай нас ліпше обучить. —

Ю. Д. з Дм.

Леоп/II

584

Маріян Стахурський,
ст. ветеринарний лікар.

Основи розумного птахівництва.

Продовження.

~~По~~ ~~Від~~ ~~не~~ ~~ва~~. Дбайте про відповідну харчі [redacted] 584
~~Від не ива~~. ~~годівлю~~ бути помешними, і [redacted] Годівля їдкі,
який муєть ~~знаходиться~~ в належному складі приладдя.
в приладдях годувальницях. щоб в корці
Пшиця Дрібне всяїдна, але вимагає однак, в протилежні
була бльна, товщій і вогнить в уже (собто чу=
овина
уливодні /.

Вар'ят (борошно, а також невелика
кількість) потрібно мати кількість солі. Але
всі складники муєть бути однаково і в певному
приладдях кормі уможуе використання
відношені між собою, коли харч найліпше використо-
ного ~~ж~~, а потрібна кількість запорукуе повне
вуживея пашею.

Удержання життя - видачу падкорми в кількості (продукції).

Зерно не потребує ніякого приладдя, крім
муєть бути не потерваним до пекільчене
належного перетирання, тобто зрізане, отр.
хлі, ~~стиснене~~ і використ здоровим, не ви=
Користовуєтьсяться ~~по~~ вигрівта сили ~~ро~~ воно
вживає покорисно (вигідно) на смак яєц
і м'яса. ~~Зберігати~~ зерно цінне.

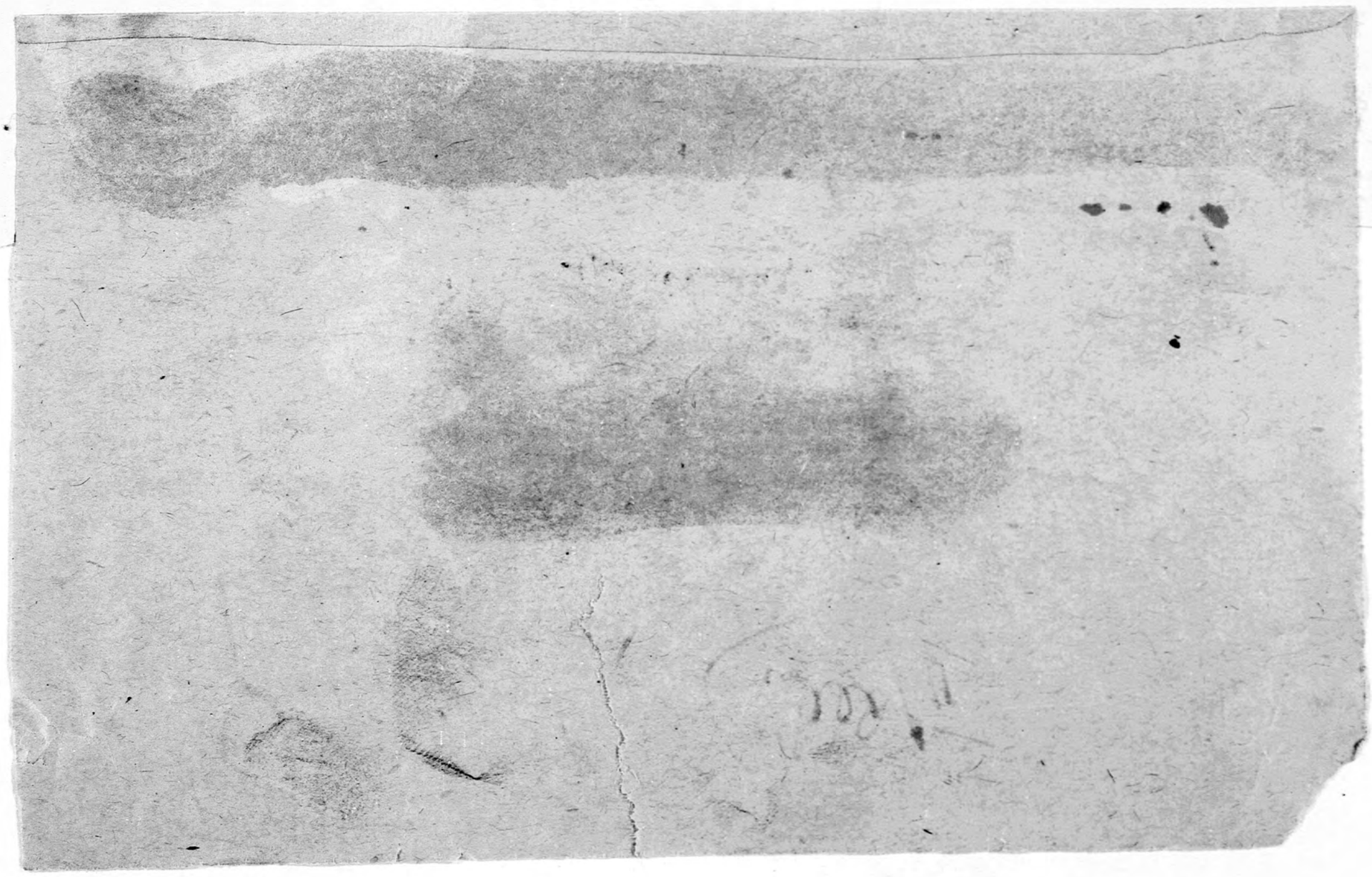
Мягка прокорма (Weichfutter), - цей раз відпові-
дна вигідна для зросту пашу.
В зрадовані заводах: Георга Wiemyera
в Otterbach bei Schärding (гор. Австрія) і Ан=
тона Arbeitera в Feldhof bei Graz (Штер=
марк) - подають зросту, рано-вранці
з вареної (паренки) ~~утятанет~~ бараболь до=
дається трішки дрібної (10%) ~~м~~
~~ряпої~~ муєть таку обов'язково давать в час зимових,
ряпної (зварена в добі пареним) і ~~зелено~~ сала.

~~Все порції - Перероблюють все~~ докладно руками.
В ~~полудень~~ ~~повудне~~ дають менше м'якої ~~прокорма~~
а більше зерна, а у вечері ~~рівні~~ багато (сухо) зерна.
При вільному на провесні пропитку дають
дуже сіяну траву або ~~жорсту~~ (зрізану)
замолоту (парену (вологошину (~~ліда~~ дальше).
Годівлю ~~Дають~~ ~~що дня одного~~ ~~Дбають~~ про Кормлення в однакову пасі (по
годину. Пташ дбає
(чистоту) і подають свіжої води, цілої /.

А.) ~~Хорошa~~ Clobi klus лiтка при свобiдному вибiгу,

Б.) —"— зимова —"— обмеженому —"—,

В) —"— —"— з "додатком червоної кончишки.

виділяють ~~сіль~~ горашнику окрушати зеленого
Каменя (Ferrum sulfuricum), ~~вживаного зверх~~
Цей ~~Зелений~~ камінь ~~на квартиру воді.~~ Скотиняс ~~пиває~~ не
охотно до їжи и заробітка помісячно.
У здравовому ~~господарстві~~ господарстві в Оттербах ~~Оттербах~~, ~~в їхніх~~
~~місцевих (в Оттербах) і уокольних сілах,~~
~~на місцях торфолових робіт,~~ обовязує
годувати худобу в такий спосіб. Кожне
~~сотрудник Кормовий список (рацыйта)~~:
Для 1 тівня = 14 Курок (курятка) приблизно:

Мірою кожн. Вони ~~Дівка~~ на день:

~~До Б./~~ Рано: 60гр. м'ясної муки (3 повні ложки)
150гр. пшеничного хліба (1 повна квартка),
150гр. вареної картоплі (4 карт. середньої вели.),
38гр. ~~Кістяного~~ борошна отруйного (2½ повних ложок).

Вечір: 750гр. молока (1 повна квартка).

В зимову пору при обмеженому раціоні
~~До Б./~~ Рано: 120гр. м'ясної муки (6 повних ложок),
300гр. пшеничного хліба (2 повні квартки),
750гр. вар. картоплі (7-8 карт. середньої вели.),
76гр. ~~Кістяного~~ борошна отруйного (5 повних ложок).

Вечір: 750гр. молока (1 повна квартка).

В добі отруєння ~~Оттербах~~ 75гр. рибної
муки (2½ повних ложок).

В зимову пору з додатком червоної конюшини.
~~До Б./~~ Рано: 60гр. м'ясної муки (3 повні ложки)
450гр. пшеничного хліба (3 повні квартки),
750гр. вар. картоплі (7-8 карт. сер. вели.),
300гр. сіяної червоної конюшини, яку перед
обливають окропом
скармлюють ~~Оттербахам~~ і прикурювають в'юсуші

Інж. архітект
Лев Левинський
упрвв. будівничий

Львів, Чорнова 2.3
II пов.-бічна Боїчького

Виготовляє проєкти і кошторися для будови церков і всякого рода будинків мешкальних; виробляє поміри пам'ятки і заключення у консервативне в теперішньому вигляді. Будує нові будинки, відновляє пам'ятники архітектури, приймає технічний нагляд при будовах.

1/4 сторр.

де на протягом літньої пори.

38 гр. Кістяк більшого птаха (2½ повних корочок).

Вага: 750 гр. ячменю або вівса (1 повна квартка).

Зимою годівницю 1/3 частина ячменю в обід,

а 2/3 у вечері.

Годують ще й вівсом, хоча і рідше. Мак від

З інших середників вживають: ~~вживають~~ ~~додатки~~:

Овес, як найдешевший корм для голубок. Заключає

в собі усі потрібні поживні складники, а

саме: білковину, цукор, клейковину і трохи тлущу.

Однак при Для цього ~~вживають~~ до споживання вівса

Вагою такою Зерно, яка є свіжа і сухе (складом до вівса. Не

вона є легкозасвоюваною, поживною для голубів. Кукурудзою

відгодовують птицю, а проса декілька курчатами

Ячмінь, пшоно, кукурудза (до ~~вживання~~), ~~вживають~~

~~падають~~ з рисом (Bruchreis), просо ~~є~~

~~остаток~~ ~~як~~ ~~вживане~~ ~~проворна~~ для ~~птиці~~.

Насіння конопель і соняшнику ~~є~~ дають при по

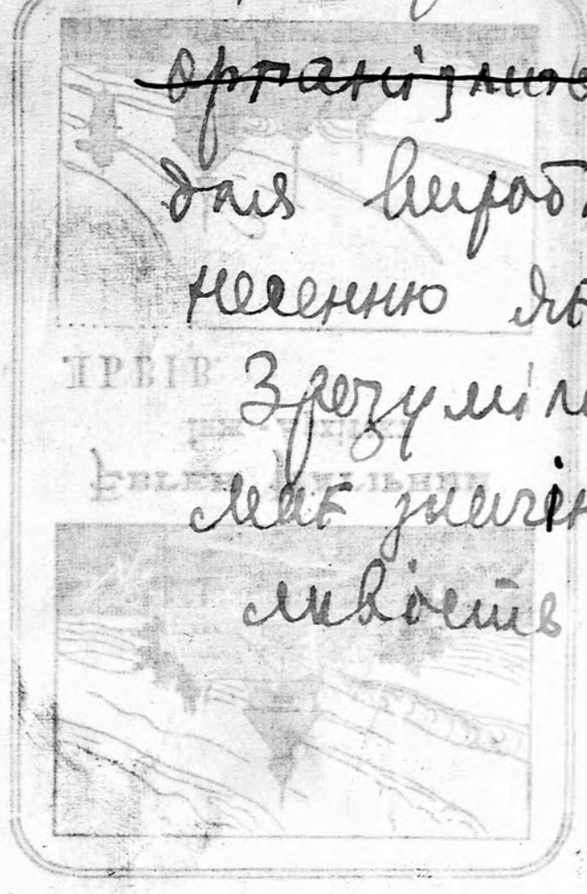
ловіні дозволу. ~~у~~ ~~рясових~~ ~~птиць~~.

З високовартісних кормів (слід згадати про

~~вживають~~ ~~вживають~~ вживають з ~~м~~=

хоть і різель (сушена кров). ~~Подають~~ ~~яка~~

Вагою такою ~~вживають~~ ~~вживають~~ ~~вживають~~

ня — мурки з сушеної риби, яка дає тілу ~~органічні~~ необхідній ~~поживні~~ речі для вироблення пір'я і уже стоїть чимало якість. 2/7

Зрозуміло, що тим вибори годівель або зменшення ціни на продукти й матеріяли повинно їх наслідувати.

(~~Далі буде~~ Продовження буде)

ня, як буде вище ~~сказано~~ ведено — слухняність суспільної риби,
котра ~~цього~~ полегшує процес тіснення й приспорює загибу.
У виборі середників пропорції вправності — само
зрозуміло — вагому роль міна їх набуття. —

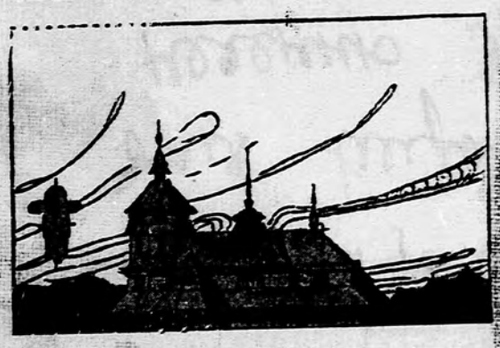
Далі буде.

Евген Нагірний

Інж.-Архітект

ЛЬВІВ.

Технічне бюро
Інженерів Евгена Нагірного і Любіна
Барвінського Львів ул. Лісна ч. 14.-

виконує проекти і обчислення (на церкви народні доми, мости, фабрики і пр.
Залізні і залізно-бетонові конструкції

~~Sejm Rzeczypospolitej Polskiej~~

~~Sep 3/11~~ ~~Sep 3/11~~ 1.

587

Сім заповідів догляду за (сільськогосподарськими) машинами

В одному з сільсько-господарських календарів уміщено такі правила догляду за господарськими приладдям:

1. Ані плуга, ані борони, ані воза, ані якої-будь іншої машини не лишай на дворі без прикриття.
2. Не виїзди в дорогу возом і не вертай до роботи плуга борони або інших приладів, поки ~~не переконаєшся~~ добре не оглянеш, чи всі гаки (шайби) на своїм місці, а мастерки як слід закручено.
3. Не забувай як слід машину мастити оливою й старанно її чистити, ~~про кожне~~ а до мащення не вживай ~~того~~ тої олії, що постоїть не встигли її з'їсти, але купуй ~~свіжої~~ осібні.
4. Шануй і берегти свою машину; під час роботи належно мастити її; після праці не забудь добре почистити й помастити ті частини, що можуть поіржавіти.

5. Уникай майстрів-партачів, ~~які кос~~ що дешево беруть за направу, зате часто до них треба звертатися.

6. Пам'ятай, що до Її пори збанок воду носить, поки вушко не відірветься; тому не чекай, поки орчики, пановки й тріби ~~остаточно~~ зовсім перетруться, бо коли зломиться якась коперна, то сусідня лускається.

7. Пам'ятай, що ти не такий багатий, аби дозволити собі сіяти рукою й поганим посівним зерном, а жати збіжжя серпом, чи молотити ціпом; тому вживай сівалки, прієра, жниварки, молотилки. Це все дорого коштує, сам ти не в силі Його придбати, а тому старайся заложити ~~спільну~~ потрібну машинову спілку, або при кооперативі відчинити позичкову крамницю.

Ф. Трембецький

30/I 25
Харківська -

~~Sejm Rzeczypospolitej Polskiej.~~

Warszawa, dnia ..... *192*.... *r.*

~~Sejm Rzeczypospolitej Polskiej.~~

Warszawa, dnia ..... *192*.... *r.*

М. Пацасевич

До розмов про рільництво

Мельхавальщик 5 разр

З „розмов про рільництво" в „Сільських вістях" за минулі роки, певно, кожний фахівець довідався, що рослина бере поживні складники частинно з повітря, а більшість з землі куди вони потрапляють в разі угноєння землі робиться різними способами. Угноєння землі додаванням різних штучних добрив, про що вже в свій час згадувалось, тому широко над цім зупинятися не буду, а лише зверну увагу на те, коли саме будуть давати найбільшу користь штучні гної, що мають таку цінну властивість, які відограють в рослинництві значну роль.

Звичайно, у нас не так широко розповсюджене угноєння землі штучними гноями, як то за кордоном, наприклад, в Німеччині, Бельгії і т. дин. В Бельгії хлібороб, дякуючи додаванню рідкі штучних гноїв, збирає зерно з десятини майже в чотири рази більше від нашого. Наші ж хлібороби не тільки самі не вживають штучних гноїв, але й другим від цього відмовляють, бо, говорять: „Згадянської користи з них не будете мати, тільки гроші кинете як у болото". Ба воно й дійсно не буде згадної користи, коли хлібороб не буде знати: який поживний складник потрібний для культурної рослини, що вичерпала поживні рослини і що ще нам лишилось не вичерпаним. Не буде користи, коли рільник буде згадувати, щоб з'явився у продажі якийсь порошок і його можна буде легко розсипати по рілі та спокійно ждати доброго врожаю. Але як, коли і який порошок розсипати, той рільник не хоче пробувати з господарчої книжки чи часопису, калькуючи придбати їх і зробити значну витрату на здобуття потрібного знання. Але, калькуючи, гроші на таку штуку як сарілка, що дає задурманює родум наших хліборобів. Отож, коли ми бачимо, що у Бельгії хлібороб має зерна з десятини в непорівнюючій більшості від нашого, то лише тому, що він добре знає сей варіянт праці і в свій час додав землі ніжний чи іншого складнику потрібного для культурної рослини.

Досвідами багатьох вчених агрономів і практиків господарів

~~Численні досвіди і учені рільничі переконання~~ показали, що без вистарчальної кількости перегною в рілі, що створюється ~~створюється~~ сталі в наслідок перегнивання звичайного гною з обори ~~натурального навозу~~ та ~~інших~~ рослинних і звірних решток, самі мінеральні штучні гної ~~кашки~~ не дадуть належної користи. Тому що ~~вся~~ всяке поліпшення рілі починається від внесення в ню натурального звичайного гною і нільки після (вже й ~~штучних~~ штучних гної) дасть і мінеральні гної. У нас для того, щоби мати належну користь від штучних гноїв, треба, щоби в землі був перегній. ~~Перегній же він~~ Значна кількість перегною зберігається в ґрунті після посіву ~~сіяних~~ і ~~пожнивних~~ стерньових рослин, як ми кажемо, кубіну і ін. дні. Корінь цих рослин, лишаючи в землі, перегнивається і збогачує її на перегній, а окрім того ці рослини збогачують ґрунт азотом, який осягають з повітря. Згаданий перегній наповнює ~~скорчує~~ землю, яка йому рілля робиться сирнистою, ~~лучше~~ ліпше нагрівається, не заливає від дощів коротко і не так швидко висихає. Від перегною рілля відзвичаюється при виправі на малі частки, - горішки, не дає пилу, ~~лучше~~ ліпше затримує вологість і добре пропускає повітря. Все це дуже корисно впливає на життя рослин і штучні при цих умовах штучні гної дадуть належну поживу рослинам і принесуть користь.

Яку кількість і які штучні гної треба дати рілі, що це залежить від яку рослину дамо і які поживні складники є в рілі, це не вичерпані.

Нижче подаю цифри, що їх Дерлевський, а за ним інші, подали кількість вичерпуваних мінеральних рілею рослинами ~~мінеральних солей~~ і відповідно цьому може ~~поверхня~~ рілля ~~з неї~~ вичерпане, ~~звичайно, в ґрунті буде примінювати потрібні мінеральні солі~~.

	В зерні, клубнях				В соломі,			
	азоту	Натрій сірчанокислий	Кислий фосфорнокислий	Вапно	азоту	Натрій сірчанокислий	Кислий фосфорнокислий	Вапно
	кг.	кг.	кг.	кг.	кг.	кг.	кг.	кг.
Пшениця	22·88	5·72	8·69	0·55	10·56	13·86	4·84	5·94
Жито	15·84	5·22	7·65	0·45	5·00	21·50	6·25	7·75
Ячмінь	17·68	5·40	8·97	0·69	4·40	11·77	2·09	3·63
Овес	19·36	5·28	7·48	1·10	10·08	29·34	5·04	7·94
Горох	8·64	1·62	3·42	0·30	24·45	29·10	4·35	18·00
Сорго	30·43	8·58	7·44	0·93	18·72	17·82	6·20	28·62
Лубін	39·62	7·98	9·94	1·96	9·40	17·70	2·50	9·70
Гарбузи	20·60	52·20	14·40	2·76	8·82	7·94	2·88	11·52

~~Кількість в зерні і соломі 29 кг.~~ ?

Кількість мінеральних рілей в кг. що вичерпуються рослинами

Микола Панасюк
Володимир-Волинськ
Смоїнська 32.

P.S. В разі коли що треба буде обчислень при дослідах в полі цифри вичерпуваних рослинами сіяних солей то прошу бути ласкавим відповідно доповнити і повідомити

З 1 морґу землі. М.П.

о. М. Ковальчик

Мефіт

1.
589

Уваги до „Ковальської економії" Вп. о. І. Нагуревського і її критики.

Вп. о. І. Нагуревський, автор ~~загальних~~ цінних дописів, не має нічого до дискусії. В 1923 р. в ч. 2 редакція „С. С." оголосила дискусію на його статтю: „Сільське господарство від кількості землі залежить", а що ~~до~~ більшість місцевих ніхто не ~~довів~~ оспорював, так він сам подав деякі зауваження „про свій світ"

В 1924 р. в ч. 2-3 появилась його стаття п. н. „Ковальська економія" і дочекалась найприхильнішої оцінки визначного авт.-інж. д. Відгука*). Коли на новий редакція оголосила дискусію на ту тему, так і „аз, мний в царстві земном", хочу дещо сказати. ~~Ч~~

Вп. о. Нагуревський поділив свою статтю на 3 частини, в яких викладає, як стоїть справа (в нас): 1) за знаками філософія, 2) з ведення рахунків і калькуляції і 3) з питання, ~~агрономічним~~ відповідним до засобів. В висновках, що все так є, як не повинно бути, Вп. о. Автор подає рецепти: 1): відновити культуру фільварку може лише інтелігенція і вона повинна сейчас „найкращі вічні духові сили", бо культура „не виходе з неба, ані не дається їй ласка народу"; 2): вести точні записки доходів і видатків в господарстві, щоби фільварковласник знав, кто робить на кого — чи він на господарство, чи господарство на него; 3): жити відповідно до засобів.

А тепер подивимось, так з тим всім справився Вп. критик д. Відгук. Найперше він похвалив Вп. Автора, називаючи його „дуже добрим обсерватором життя на селі", а опісля його вибрикував, бо стаття (його) назвав „без логіки" і „звичайною моралізаторською балачкою". На мій погляд загадкове (таємне) слово фактично зухвалість Вп. о. Автора, бо стаття ~~з повною~~ (написана) ~~об'єктивністю~~ безсторонністю з повним знанням річи, з такою дісконцією предмету, опісля „балачкою" (вона) не є; а що до повторного ~~моралізаторського~~ тону, то він вимовив тому таким, що не говорить „дуже добрий обсерватор життя" до такого, що ~~такі від того тільки залежать~~ стоїть нижче від нього; а до того ~~надто~~ становище Вп. о. Автора, як дуже частого, ~~що~~ власти виправдує його.

По тій загальній завваді переходить Вп. Критик до розгляду рецензії

---

*) Ред. На думку Редакції ~~=~~ справі Вп. о. І. Нагуревського

Як ру пощастило, бо ~~як перший~~ (як перший) дитячий ~~дитячий~~ душевні терпіння. Дав їм дрібку з'євого погляду і зачав одну з важливіших дисциплін, які ми мали за ворожі роки. Учив сама завзятість, з якою він викладав (свої) погляди, як важливі питання, ~~питання~~, показував ~~показав~~ Вп. о. І. Кенгурський. Становище Вп. агр. о. Відича не сейд розглядати, як нейтральну дрібку. Воно являлося річки, що досягали менша гідкість з ряснення роки ~~погляду~~ зору. Редакція лише ще дві сфери на фотелю і ~~більше~~ більше такене голове в цій справі.

~~Не~~ обхоч прийшла
кішечку й нагодувати, а
на осінь і молодому
Стрєва ~~да~~ Не надувається. Добро
тут мурувати
нема чого; треба спішить
братися до діла. Погода
й сто менуть енергійні
і дійні дівчата. Єдина.
~~Нетя~~ Зехай сиротіють вони
коло себе дешевих-
фрукти господарів, (Нехай по-
розумніють і хоче-
дерівом, або ґвер-
потрібні уроки, і в добрий
час нехай) дівчата (собі позичають ~~працюють~~

окремих ~~одиноких~~ горок.

~~1)~~ 1) Ві. Крічак не бачить логіки в тім, що Ві. Автор радить ~~нашим~~ учителям інтенсифікації й сеченням („ритуки хліборобства", хоч у нас немає „фахових книжок, часописів, шкіл". Тимчасом вказує в тім логіка, що Ві. о. Автор нашим вчителям, до яких він звертається, не вміє, а нашим навчителям, а також ~~ма~~ вказує лише інтенсифікація. Науковці знають, що більш інтенсифікаційні і інтенсифікація, маючи (свої регіональні різновиди — люди рукотворні краєзнавці, може звідкись будь-ласка перейняти, а вивчене ~~використовувати~~ нашим передавати своїм. Ві. о. Автор ніде не сказав, що нашим вчителям лише з наших підручників, з наших шкіл і т. і т. п.

Ві. Крічак в дальшій фразі каже таке: „Щоби створити свою сучасну хліборобську культуру, нашим вперед доведеться, коли ми, українці [sic!] є дітьми, малодосвідченим та некультурним народом?". Не беремо, що відповідь на це питання була б ~~ствердною~~, але вона не відповідає дійсності. Не вірить, що Ві. Крічак не знає, що ~~вони~~ так, вистарчить вказати на Лемківщину, яка через свою географічне положення (ще ті) думає над способами обробки скал, користуючи хліборобської долі, яка вічно борється з природою за існування", а однак такі ~~звичаї~~ звичаї, на які вказує Ві. Крічак, як напр. ліщинство, кооперація і т. і т. п. тут гарно функціонують „од года в год". Чекає не лише багатство ~~багатство~~ фільм створило з нас народ „рабський", але на це склалась ~~склалась~~ ціла ~~ціла~~ комбінація інших причин: політичних, суспільних і т. п. Щоб це точно виказати, на це треба все ~~об'єктивної~~ великої статті студії з відповідним матеріялом в руках.

~~робота~~

З того, що Вп. критик сказав вище,
~~З вищесказаного Вп. критиком~~, а з дальшого ще ясніше
ще виходить, що Вп. Ввіор з Вп. критиком розходиться
в думках. Вп. Ввіор говорить ~~проте~~, як створити гоголівську
здорову суспільність і ~~для того радить~~ ~~українцям~~ письменникам,
щоби створили ~~нашу~~ національну культуру, а Вп. критик вказує на
те, що так ставити справу ~~не~~ некорисно, бо все
само культурне життя - ~~це~~ ціль, а не ~~засіб~~
~~ціль~~ до неї. Тимчасом мені здається, що Вп. о. Наум-
ський знов (так) рація, бо кождий мені вільний й створи-
ти культуру, якби мені з неї ~~нічого~~ нікого не дрімало, крім
вдоволення. ←

~~2.~~ 2. Треба признати Вп. о. Ввіорові вступ критиковий,
що такий наш господар збільшує загальний свій інвентар
живий і мертвий, щоб в той спосіб забезпечити себе від
~~зверх~~ страти, хоч фактично зле на тім виходить, бо
не здобуває прихильників. Дам приклад: ~~один~~ господар в
моїй парохії старається тримати як найбільше худоби, хоч в ліс
ковиська мають дуже мало і найгіршого сорту,
а в зимі й нам через ~~зимою~~ велику скількість шук
в оборі і примушені морити її голодом, а вкінці ще
докупити сіна для прокормлення; деякі купують
по 10-15 сот. пуд. сіна (в сінні) а вже давно завів вагонів, що ве-
зли купленку солому. Але тут обрахування ~~калькуляція~~? Коли
наш фільнік вміє рахувати, то легко прийде до пе-
реконання, що така господарка нікого не варта, чого вона
нам не дає. Або другий приклад до мертвого інвентарю:
один з найрозумніших господарів парохії, маючи річно
~~щасливо~~ коло 20 кіп збіжжя, а кількасот гривень готівки в ки-
шені, купує молочільню з вирясалами за 400 зл., а
тимчасом вона ~~не~~ непрактична, бо треба було 1/2 коня ста-
вати, щоби збіжжя з неї викинути. Але тут практичність
машини? Таж він буде економізувати більше молочення мо-
лочільнею, як цепом!. І то зробив один з найрозумніших
і найсумлінніших господарів! А треба ще завважити ще,
що я живу на селах, а, як кажуть, є то елемент
~~культурний~~ міський, ніж культурний. Его сусіди бойки. —

~~А~~ 3) Ві. крилош хібдова не добуще. А ніже завва-
жую, що до нелїта панад стан, що Ві. Вікоф мав
рацію і погляд його можна/б ~~хібдова великолїпними пуш-~~
~~мібами.~~ — прикладали.

Засоби с. Дідича + (в закінчені уміщені) — якими ми
довелись, (щоб здобути хлібороб. культуру, ~~що в здобуванні культури хліборобської~~, є
дуже цінні. —

Вкінці зазначаю, що в цій справі сам Ві. о. Кагуб-
ський зверталься в ч. 8-10 „Сільського Свідка".

Більмачева 30/1 1925 р.

о. Михайло Ковальчик
парох

~~І. І. Дзубов~~

593

Що садити під хатою.

На основі довгого досвіду радимо всім
городникам, а передовсім тим, хто
хоче посадити собі у весняну
хату яблуньки, грушки, виногра-
дом або мореляти. Радимо садити
від самої хати яко „штамбові"
дерева овочеві так, щоби корінь дуб
від стіни хати стояв ще щонай-
менше на около 40 цм, а пень дуб похилений
скісно до стіни, при якій належить
зробити кратки з лат, себто „штамбу",
віддалений від стіни по 10 цм. Вершок
яблуні чи грушки і ті сильні гілки, які
звичайно можуть мало овочів, радимо
відтяти, а дрібні галузки прив'язу-
вати шнурком з клоча або мотуз-

до лат і дерево буде вигру зростну
прикрив
рости і родити прийти украшувати
хату зеленню і добезпечу перед
вогнем.

Твоя шкільні обов'язки давали добрі
врожай треба перед посадженням викоп-
ти для ями йому на метр глибоки
і широку, насипати до неї доброї землі,
компосту - перегнилих відходів,
листя або цитучих подвір'я і
з мурон томосіння; сосередити.
як земля за тварка, додати піску.
Яблуня любить вогкий ґрунт, гуму а
сухий. Найліпше садити від північної
стіну, гірше від сходу до східні вітри
на вечір як дими ростуть цвіт яки-
рослі дерево обогрівається від спільної сторони

мая гли в саді. Південь сидіти
під хатою зимові обори. Найдільше
взимку мої все західна стіна тому
пейліпше сидіти під східно-полудне-
вий захід.

У моїх родичів удавався гарбуз вино уд
під південно полудне західною стіною.
Зазначую, що при виноградовім пильнім
головного гону стирати як в обор.
ших деревах на шпалері, не будинки
бо саме тіні гони на виноградині
пейліпше родять. Зазначую з ува
що в нас розріжають на горні, зимо
темносині роди винограду а червоні
рідко і тільки спеціальні роди.
Як хто хоче обсадити свою хату
чи будинки і з тієї сторони под'пуд
там садити либа, морелі на зиму

мірності. Коли сафимо виноград по
хатою то треба спіни на півтора метра
від осаги обгородити звичайним плете-
ним плотом а не ставити вели-
кого здоровенного здоровенного буде
слабо або зовсім не буде родити гл. дозрі-
вати. Користи з таких обочевих
дерев від хатою великі бо: добре родять
пригріваючі їхні стіни хоронять перед во-
ю а стоячі плоти і перед
холодами. Дорого що як хто
боїться в своїй домашній худоби не об'їдала
листя і пагона огороді то кожний дерево-хист
обставляє домашнім або з трьох боків
росте від хатою з півтора або два метри
в гору а опс потім пускати на шпа-
лерах привязуючи гілуззя на боки в шир.

595

В/Ц 4 с. Ів. Пилипчук

Про утраву цукрових буряків

Що утрава окопових рослин і трав, ні головне конюшина, для можливість витягнути значно більший зміст з ґрунту з ґрунті ніж така господарка, де господар обсівав всю свою ріллю лиш зерном, — о тім нема двох гадок. Наш селянин вже не чоловік, а радше біда його навчила, садити більше бараболь, але з другого головного окопового рослинного з бурячками, це якось не йде. На сьогодня буряків дивиться наш селянин як на „панський інтерес". Восени наш селянин тим закидує свої ниви, а і збуває її по пізній осени бараболею, всі ліси. Як так, коли двори свою бараболю придержують, стікулюючи на корисніший кінець. Ще й утраву цукрових буряків, які дають добрий зміст, як бараболю, продаючи, без клопотів, а до того дають добрі вигоди господарських, наш селянин лишає дворам. В осени

кождий ~~хлібороб~~ господар, бач дивиду на то ци се
так - обшарник ци ~~єпеський~~ дво - три мор=
говий ~~хлібороб~~ куркуль мусить мати д свого ґешо=
дарства ~~д свого~~ певну ~~кількість~~ готівки на податки
і на домашний тіреднєловий обіг як ось
тобіт, тепличіна одежина і т. п. Так - обшар=
ник дістане в тім часі готівку за будів=
лені бурдеї, а наш "~~куркуль~~ ґешодар" як не продасть
в тім часі якої худобини, то хоть встань і
дайіся. Збіжжа не може продать ані дерка,
бо збіжжа тілько, що й на їду не вистане
а иншого доходу ні звідки. Продая посліду
худобину знов в тім часі, коли она буває най=
танша. Виходить, що здалосьби мать
ти свої час в ~~куркульській~~ свої рахуночок,
хоч невеличкий, й да вдоставлені бурдеї.
Дуже придалосьби! А прецінь і у нас,
так само як по инших краях, може кож=
дий хлібороб: малодетельний селянин дій=
тимется урядового бурдія. А ліщина не=

далеко Хадарова, 3 управляю бурдюками до "Хадаровської" цукроварні, щоб люди подали ближні "перфоманси" в тій справі.

До цукроварні тоді управляти нелегко бурдюків, яку хто хоче, почали від парусом сажнів. Я управляв перший раз на пару 300 сажнів. Цукроварня тільки на плянтатора кождого, хто голосить і підпише умову. Умова однакова для всіх без уваги на то, чи хто є великим чи малим плянтатором. Ті хто тільки дають ті ближні від фабрики, це обійтись, але вафи рід, щоби мати близько дендзичу стацію, до плянтатор мав виконані бараки від вести на стацію і заладувати до вагону. Перед отлагує фабрика. Кабиць того головка, що іде з бараками до фабрики і пильнує, щоби по дорозі не було крадіжки, отлагує фабрика. Пасинки на засіб для цукроварня дарам в стосунку до площі дволінійної від управу. На лорд дістає

Забрєсь

плянтатор 15 кв. метрів, але за то є обо-
в'язаний вставити з дерева паркання 100
лін. сант. бордюр. Про митучні ~~[illegible]~~ нові
бордюри для фабрики також. Хто потребує
підозрює свою ріллю митучними поживами
як: суперфосфат, сіль поташова, салітра чи-
ска й удобрює ся до цукрової і дістане
митучі нові добрі якості а належить
потрудиться ~~[illegible]~~ ад при обрахунку за бу-
ставлені бараки. На обробку бараків
дістає кождий плянтатор, хто о се удо-
стоїть, і свою квоту (в році 1924 було 60 зл-
в одного). ~~Днів на рахунок належитості~~
~~за вставлені бараки~~. Подану квоту по-
кривається векслем підписаним самим лиш
плянтатором, але % не платить ся дальшого.
На вставку бордюрів є восени тиждень два
повні місяці (завтень і листопад). Що тер-
мін, в якого до якого фабрика приймає
бараки, дістає ся повідомлення. При пор-
маленю обчищених бараках ~~потрудня~~ фабр-
управління

плянтатор 15 кв. метрів, але за то є обо-
в'язаний вставити з лісу матеріял 100
л. стр. сом. бараків. Про митучні ~~[illegible]~~ під
бараки для фабрики також. Хто потребує
побудувати свою ділянку митучними постоями
як: супероксефат, сіль поташова, салітра тощо:
ска й зголошує ся до цукроварні і дістане
митучні ~~[illegible]~~ "добрі" власні а належність
~~[illegible]~~ відбирається від при обрахунку за бу-
ставлені бараки. На обробку бараків
дістає кожний плянтатор, ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~, і свиню (в році 1924 було 60 зло-
тих за морґу). ~~[illegible]~~
~~за вставлені бараки~~. Подану квоту по-
кривається векслем підписаним самим лиш
плянтатором, але % не платить ся дальше.
На вставлену барацьку є вісім тиж два
повні місяці (жовтень і листопад). Про тер-
мін, від якого до якого фабрика приймає
бараки, дістане ся повідомлення. При пор-
мально обтицених бараках ~~[illegible]~~ скидає
управління

рика 5% данечищей, при дне обчищених
я % стоячисько висший. Ціну на бурдки
виплачують деякий. Сезон плянтаторів
бурдків і достигання цукрової не стано=
вить заздалегідь і цяна я для всіх одна
і та сама. В останніх двох роках була
цяна за 100 кг бараків рівна ціні: 6·25 кг
(6¼ кг) цукру, білого пічку, без акциза і
оплат державних. Ціну пізня такого кло=
на Шахову
та ~~вокалкуловця~~ дарид цукрової і вита=
гуя в двох рятах: перша рата до 14 днів
по вступі бурдків, друга рата в полови=
ні січня. В році 1924 вистачила Ковалівська цук=
раварня в двох ратах за 100 кг бурдків
по 3 Золотиск. Другу рату вистачили вже
в половині грудня. По скінченій Калита=
ції, під вечір, є остаточний обрахун=
ок і тоді плянтатори дістають за
вставлені бараки долгану, яка зви=
чайно робить пока яку суткy. Це я го=

ловні умови Уманщ, що до садіння бу-
рячів. Крім того я ще дрібні госпо-
дарські вигоди, а саме:

Фабрика звертає (Вітчизняне) спо-
токи ХУ в сторону 40% вуставлених бу-
рячів. Плантатор, яві писаному да-
леко від фабрики і часто далеко до да-
лиці брати сирий сок на вопа ви-
плачувалось би. Таким чином (дешевше)
сущенкі. Датчане 10 м. сотн. (дешевше)
фактарія 1 м. сотн. (дешевше) сухий, але фабри-
кі перед за сущення дешевшим. В минув-
шім році платилось від сотнара сущенки
(дешевше) 4 зол. Плантатор може собі (дешевше)
бити в цукровні меласу по максимальній
ціні в сторону 1½ % вуставлених бурач-
ків. Часто фактарія з цукровні да-
100 м. сотн. вуставлених бараків 15 кіл
цукру даром (оплачується лише податок)
і маєтковий право купити собі на власність

7. Щорічний приріст цукру по ~~цукрах~~ тростинах
зов в стосунку 30 кг. за кожних 100 л. ст.
вчетвертих порядків. Це я ті доводи, що:
ти, які мав пленіпотар, не ~~стосувалися~~ згадували ані
про масу зеленої листя, яким користувався
худобу/цукру осінь; але частина даються дати:
сили, ~~а~~ на дійну. —

О. В. Тимощук

Львів 10. липня 1925.

7.

Уривок курсу по ~~чистах~~ курсах хрестів

нов в стосунку 30 кр. за кожних 100 л. ст.
вчетавлених бурдків. Це я ті доброї вчо-
ри, які мая пленипотар, не стопталом
про масу зеленої листя, яким корилося
коровам/ цілу осінь і яке дається зимо-
сині і на зиму. —

о. В. Пилипчук

Львів 10. листопада 1925.

Проф. І. Огієнко. Мов. и 602

Як писати для селян.

Не раз мені доводилось (мені чи-
тати ~~мені~~ селянам різні
наші видання, доводилось чи-
тати й невеличкому гурт-
кові, де ~~доводилось~~ можна
було (вільно) (вільно) займати, що селяне
розуміють з читаного, а
чого (саме) вони не ~~розуміють~~ (второпають).
І я давно вже переконав-
ся, що дуже часто селяне
таки багато не розуміють
з нашого писання. Прописа-
вши на селі, давав я селя-
нам читати (різні) часописи і тем

603

Дуже часто я бачив, як селяне
вертали (мені) часопис, не розуміючи
чи того, ~~що~~ що що читали.
„Не що нас то писане, ~~тако~~ (звичайно)
казали вони. І мені було
соромно й ніяково: як не
знати, книжку писаного рід-
ного мовою, а її (свої) селянин
~~знати~~ не розуміє...

Молодий та завзятий був
хлопець, і почав палко
домагатися тої причини,
що ~~свого~~ перешкоджала дру-
кованому слову йти до сер-
ця. І скоро знайшов цю при-
чину: мені вільно писати
приступною селянинові мо-

604

воно, а особливо незнайомо
селянської складні, {селянського
~~його~~ думання. {способу
та Корисних книжок, тисячі
важливих статтів, здобути
селянин {міг би} вичитав ~~би~~ собі
якусь пораду щодо життя свого, гнітючого,
— їх не розуміють... А не
розуміють тому, що їх пишуть
само хоч і рідною мовою,
але не по-селянському.

Оце недавно попалися
до рук декільки сільсько-
господарських видань для
селян. І я зрадів, коли

перечитав ~~дві задніх сторінки~~ інтелігентів їх. ~~Усі~~ : всі вони писані ~~не~~ ~~так~~ таким способом думання, писані не для селян, і ~~тому~~ селянин або зовсім їй не зрозуміє, або зрозуміє лише на половину, або — втратить охоту читати, бо не ~~має~~ часу... йому

Такий стан (цей рій) немовби, ніби мусимо навчитися писати ~~так~~ так, щоб і селянин добре розумів нас. Я й подам тут хоч декільки (найголовніших) для цього порад.

1. Селянин не розуміє пустих слів, а тому треба ~~уникати~~ уникати, щоби в написаних для селян не вживати ~~пустих~~ пустих!

606

ти аж одного гуцького не-
зрозумілого слова. Але (ж)
скрізь гостинно щоки уб-
ло аж занадто! Об нав-
мання беру першу статтю
з сільсько-господарського за-
сопису; стаття призначена
для селянина, а фізіо я
гнано: раціональна госпо-
дарка, на комплексі філь-
варків якими суть ферацій-ні
ні угруння, рекомендата,
в часі вегетації робити обер-
вацію на парцелках, кон-
глобомерат причин, кольмор-
тувати вивчення, генеза,

дистонуєш предмету, мо-
ралізуєш, ~~гнівна~~ добра калічи-
лиш і т. п. Панове авто-
рі, коли (не) (ви) талант мо-
ви рідної, пожалійте (свої) (ви)
(бідних) своїх, що таки грішми-
мусіть ваше писання, але
купуєте, не вгризши, кинуті
може з злим словом на
адресу (не тільки вашу, але)
й рідної літера-
тури, а то й рідного слова...
~~і своїх знаєш не-~~
~~розважених писак~~...

Чуже слова незбагачують
нашої мови, навпаки — вони
(шкодять) (ви) псують її, бо стоять
на перешкоді до (побільшення) ~~дотворення~~ сво-

їх добрих слів. Ми, сини-
генії, часто цуваємо й ду-
маємо одними чужими сло-
вами, але не сягаємо того
не уявляємо, та й уявляти
цього не потрібно! Особ, чи-
таю, один автор лях селя-
нський статті вплив попад
до незрозумілих чужих
слів; пане авторе, та чим
виправдати чужих слів замість
відповідних своїх це не
мотивовано? Може сісатись,
що важко замінити чужі
слова на свої; на це відповім,

цуо в своїй ~~довгій~~ двадцять літній ~~письменницькій~~ ~~авторській~~ праці я не
знаходив ~~б~~ чужих слів, яких не міг
би ~~не перекласти~~ замінити
легкозрозумілими своїми.
Звичайно, загальновідомих
чужих слів (директор,
параграф, епізод і т. п.)
вживати можна.

Отже: коли тільки ~~не~~ ~~можна~~
для семінара (а ліпше —
завжди!), тільки ~~не~~ ~~можна~~ не
вживати ані одного чужо-
незрозумілого ~~слова~~ ~~йому~~ слова!

2. Спосіб думання
інтелігента, людини, що
довго вчилась, і спосіб ду-

КОПІЯ.

маємо сім'ями — різні. Коли хочете, щоб вас добре розуміли й сімейні тонкості, треба пристосовуватися до сімейного способу думання. Спосіб цей — простої мови, без натяків на корінного значіння слова, без недомовок. Ось в ~~сім~~ цій самій статті, де згадується стиль цих слів, читаємо ще: „стаття провадиться зі знанням", а хіба ж не доцільніше сказати: „стаття написана з знанням"; або: „в цій статті дано знання";

КОПІЯ.

тись на сприйняття різноманітної публіцистики", "удосконалити позичок" (треба: позичати), "бачимо різницю, що існують під оглядом політичних партій" (партійних), "цілеву сумніву" (сумніву), не українських інтелігентів висловлювати свої думки, а простому селянинові годі було добрати якогось розуму.

В інтелігентських письменників любимо часом без кінця вживати дієслів-

КОПІЯ.

Це приклад: „Робіть обтинання (сухих гілляк) перед розпочаттям кружіння соків"; чи не цілком ясно сказати: Обтинайте сухі гілляки перед тим, як почнуть кружити соки?

612

(infinitivus)

Курсив

них іменників на -ння, -ття, наз. і. „Оповідання. Одужання. Сидження. Читання. Цілування" (infinitivus). Селянин убого накопичення не знає: Оповідання цього, ходу. Я не спинити ходу. Я звичайно не ґраю довгих речень, а особливо не любив і не зношу накопичення подібних речень. Селянин вживає найчастіше ~~недовгих~~ ~~подібних~~ коротких речень, а нам єсть подібні, що звичайно цілого ряду) і з ними такі короткі.

(без нових подібних)

КОПІЯ.

Коли маємо добрі подібні
речення, розбиваємо їх
на короткі прості, — ска-
жемо (тоді) нас ~~здорово~~ змушує ~~часто~~ ~~ска-~~
~~же вам тепле слово коли~~
~~ми.~~

Отже, щоб не ви-
~~самодостатньо собі, що~~
для семінара, не забувай-
мо, що ми мусимо писати
так, щоб (він) нас дійсно зрозу-
міли. Тоді тільки писан-
ня наше ~~нестиме~~ буде ~~нас~~ справ
жньою ~~якою~~ розмовою; тоді тіль-
ки можемо сподіватися ~~на~~ (щирого)
слова тоді від щирого серця.

КОПІЯ.

614

або курей, що поїдають пір'я, яйця.

5. Звичайно обмежують кількість курей на 1 півня до 14 штук, бо такий півень не обезсилюється й переливає рівномірно свої прикмети на курчат. Як-що господарство дбає про яйця на продаж, то вистарчає 1 півня на 30 курок.

Маючи намір при великій кількости птиці придбати й добру молодь, відділюють на провесні одного півня з кільканадцятьма найліпшими квочками від решти стада й утворюють відокремлений гурток. В такому гуртку не вільно мати більше 1 півня.

(Продовження в ч. 2).

В Самойлович

Позичкові станції.

Сільське господарство що-року збагачується новими відкриттями, новими винаходами, що дають змогу збільшити зиски господарства, ліпше використати землю, уникнути шкідливих впливів ріжних несприятливих обставин і нарешті злегчити труд самого хлібороба.

Велику помічну ролю мають для хлібороба сільсько - господарські машини й знаряддя, які в останні роки досягли вже значного поширення й у нас. На жаль проте, тільки незначна частина наших хліборобів, переважно заможніші з них, можуть користуватися всіма новішими машинами, бо машини ці коштують дорого, і малоземельному селянинові тяжко їх придбати А колиб він їх і придбав, то за день - другий, раз на рік, він використає їх, а решту часу вони стоятимуть у нього без діла і не будуть в господарстві оплачуватися.

Щоб дати змогу й найбіднішому хліборобові користати сільсько - господарськими машинами, селяне в інших країнах, а також і на Великий Україні, почали вже улаштовувати собі т. з „позичкові станції“ при кооперативах, а також закладати й окремі машинові спілки.

На таких позичкових станціях ставили: трієр і млинок до чищення насіння, віялку, косилку, жатку, сівалку рядкову й розкидну та молотилку з кератом або нафтовим двигуном. Окрім того, залежно від місцевих умов, мали селяне ще лугову борону, катки, екстерпатори, полольники і т. п. Кожний селянин за невеликі гроші міг користуватися цими машинами позичкових станцій і таким чином доставав змогу вживати в своїм господарстві найновіщих машин, а тим полегчити свою працю, ліпше обробити ріллю і мати більші зиски з свого господарства.

Не гаючись і нам треба вступити на цей шлях. Маємо багато кооперативів, при яких можна закласти позичкові станції і в першу чергу поставити там трієр, млинок та змійку, щоб очистити як слід зерно на весняний засів, а також рядкову сівалку, щоб дати змогу нашим хліборобам не кидати зерна без пуття в землю, а посіяти його як слід рядками і скрізь покласти зерно в землю на одну глибину.

Пізніще вже можна було б придбати косилку й жатку, а на осінь і молотилку.

Справа ця надзвичайно важлива. Довго тут міркувати нема чого і треба сміливо братися до діла. Почати його можуть енергійні ідейні

одиниці села. Нехай скупчать вони коло себе десяток - другий господарів, нехай порозуміються з кооперативом, або зберуть потрібні гроші, і в добрий час нехай за кладають собі позичкову станцію. А коли люде на власні очі побачать всю користь такої позичкової станції, то хиба тільки недбайливий господар омине її.

Доля нашого економічного стану все в наших руках. Не губімо ж дорогого часу, і сміливо ставаймо за працю для піднесення стану своїх господарств, а тим самим і для полегчення своєї важкої нужденної праці.

Ів. Шипитко.

Контрольні товариства для годування молочної худоби.

Чи вміють наші селяне годувати свою молочну худобу? На таке запитання мабуть ухмильнувся б кожний хлібороб. Бо ж йому і в голову прийти не може, що в дійсности наші господарі, за дуже невеликим винятком, таки в дійсности годувати своєї худоби не вміють. Ось же худоба стоїть ще на ногах, дає трохи молока, то чого ж ще треба?

А в дійсности ми таки зовсім не вміємо годувати своєї худоби, не вміємо використовувати паші, що є в господарстві, та не вміємо відповідно розвинути молочність корови.

Німці, данці, голандці та інші народи давно добре зрозуміли, що плекати й годувати молочну худобу навмання не можна і тому стали шукати собі ради та позакладали „Контрольні т ва для годування молочної худоби“.

Декільки господарів з'єдналися в „Контрольне товариство“ і запросили собі інструктора-молочара, як звуть його заграницею – контрольасистента, котрий укладав, якої паші і скільки саме треба давати худобі, щоб вона могла відповідно вижити, і скільки ще треба додавати їй на молоко. Цей інструктор стежив за удоєм, і як що корова підбавляла молока, то знову він вираховував, чого й скільки треба додати до годівлі. Поруч із цим він вказував господарям, як треба поїти корову, як чистити її, як улаштувати добре жолоб і драбину, як прив'язувати худобу, коли і як проганяти її на прогулку. Він також інструктор-молочар запис в книжках та вибірав телят, яких треба було залишити на плекання.

Дивним все те здавалося на початку хліборобам, але те, що в хаті появилося досить молока, якого давніше було обмаль, переконало їх, що треба йти за радами інструктора. Байдужі й темні господарі також стали приєднуватися до Контрольного т-ва, бо на власні очі бачили всю користь порад інструктора, і незабаром сталося так, що не було в селі ні одного господаря, котрий не належав би до Товариства.

А по цьому сама собою прийшла й друга важлива справа. Люде, годуючи ліпше корову, мали й кращих теляг, а збільшення к лькости молока дало змогу ліпше годувати й телят. На плекання залишали вони тільки найкращих телят. І отож по 10 роках не можна було вже

пізнати колишньої худоби, — тепер вона вся була росла та гарна. Почали потім люде підбірати свою худобу й по расі одної масти, з рогами однакової форми, з одним офарбуванням писка, копит і т. п., і тепер там, де 50 років тому була, як кажуть у нас, „тасканска“ раса (цеб-то така, яку на весні за хвіст підносили — таскали), там тепер селяне плекають вже на цілий світ знані раси худоби. Голандці виплекали голандську расу, так званих у нас голєндерів; данці мають данську расу, а німці виплекали, навіть декілька рас із своєї первісної худоби.

Такі великі зміни внесло до господарства розумне плекання й годування молочної худоби.

Контрольні товариства — це новина в нас. Але цієї важливої справи не можна занедбувати, не можна відсувати її на довший час. Треба негаючися братися за організацію Контрольних товариств.

Практично до цього можна приступити так Зібрати господарів, що бажають почати розумно годувати худобу свою, і в порозумінні з філією „Сільського Господаря“ запросити собі інструктора-молочара з початку на місяць-другий. Чим більшу кількість корів запишуть господарі до Контрольного Т-ва, тим менше видатків припаде на кожну корову. Колиб, наприклад, вписано 100 корів, то видатки на 1 корову були б 1 зол., бо за 100 зол. в місяць на початку можна б ло б дістати собі інструктора-мол чара при умові, що буде для нього помешкання й харч.

Подумайте над цим, господарі, бо поліпшення годування худоби несе багато користи в ваші господарства.

Е. Ярославенко.

Дещо в справі наших театрів по селах.

На останньому з'їзді „Просвіти“ у Львові порушено між іншими також справу драматичних кружків та хорів по селах, а саме—організацію їх та удосконалення, також справу — розширення програми діяльности, репертуару, навчання і т. д., а з другого боку,—щоб інтенсивніше працювати над заснуванням нових кружків то-що. Очевидно, що приступити до наміченого завдання можна тільки з певною підготовкою, для чого й далі будуть улаштовуватися від часу до часу спеціяльні курси (як і попередні, уряджувані фактично під проводом нашого знаного професора-поета Миколи Вороного), щоб виробити відповідних інструкторів і аматорів-артистів. Заразом годиться зазначити, що театральна справа вступила взагалі на новий шлях, а саме через оснування в минулому році нової кооперативи п. н. „Український Театр“, яка поставила собі на меті не тільки вибудувати театр у Львові, але також пособляти всяким стремлінням для піднесення нашого театрального мистецтва взагалі. Тому треба сподіватися, що ведення всяких курсів, видавництв і т. д. згодом обійме завдання кооператива у свій заряд, через що відтяжить працю централі „Просвіт“, а цілу справу поведе жвавіше, як було до цього часу. Разом з тим одним з найголовніших завдань кооперативи „Український Театр“ повинно й мусить бути видавання

постійного інформаційного органу та всяких необхідних підручників п'єс і музикалій. Бо ж звісна річ, що всякі дотеперешні змагання деяких одиниць раз-у-раз кінчилися касовим недобором і після появи кількох чисел журналу, або окремих видань завмірали.

Закиж одначе буде можна користати з наших підручників, гадаю, що не від речи буде, коли зверну увагу на деякі польські книжечки, в яких буде можна найти також багато цінного матеріялу. Польська література в тім напрямку також бідна, але багато з тих книжок є властиво перекладані з російської або німецької мов і тому вони й для нас дуже цінні. Ось кілька цікавих тих книжечок: Ч. 4. *Театральної бібліотеки союзу народніх театрів*“, п. н. „Будова й уладження сцени“. Книжечка та ділиться на 8 частин де крім загальних уваг є точні вказівки, як властиво має бути вибудуваний театр на селі

Очевидно, при найменших видатках. Так само там подано розміри сцени, як має бути зроблена рампа, завіса, підлога, стеля, декорації і т. п., а коли згадаю, що при тім є й малюнки в книжці, то тим більше вона цінна й потрібна. З 5-тої книжечки цієї ж бібліотеки довідуємося трохи, як малювати декорації. В ній особливо звернено увагу на всякі улекшення для сільських театрів, що до матеріялу, з якого треба зробити декорації та якими фарбами їх малювати. Бо справді на наших сільських театрах декорації звичайно дуже марні, а тим часом в тій книжечці знайде кождий декоратор - ділєгант досить цінні поради. Справді можна сказати, що без цього підручника нема що й зачинати малювати декорації. Вкінці годиться згадати про книжку ч. 7. згаданої бібліотеки, в якій приступно описано основи театральної характеризації. Книжечка трохи більша від попередніх, натомість половина з неї випадає на самі малюнки голов. І хоч бракує їй подекуди точніших та справді фахових інформаційних вказівок що до накладання змінок в чисто практичний спосіб, все ж таки вона може для аматора сцени заступити підручника,

Річа в справі наших театрів по селах.

На останньому з'їзді „Просвіти" у Львові, порушено між иншими також справу драматичних кружків та хорів по селах а саме організацію їх та удосконалення відносно розширення програми діяльности, репертуару, курсів, навчання і т. д. щоби взагалі підвести уровень тих кружків і хорів які вже істнують та з другого боку мови інтенсивнійше попрацювати над заснованням нових кружків то-що. Очевидно, що присту-пити до цієї ціли задачи можна тільки з певного підготовного, длятого будуть улаштовуватися як досі від року до року спеціяльні курси (як отсе в сім сезоні під проводом нашого знаменитого проспіора - поета Миколи Вороного) щоб виробити відповідних інструкторів. Разом з тим годиться ся зазначити, що театральна справа стоїть вже на новій дорозі, а саме через основання в минулому році нової кооперативи п. н. „Український Театр" яка поставила собі за ціль не тільки збудувати театр у Львові, але також

KAROL TUCHSCHERER ‖ SPECYALNA BUDOWA ‖ WIEDEŃ.

WYKONYWANIE
KOMPLETNYCH BUDOWLI
WEDŁUG SPECYALNEGO SYSTEMU
„TUCHSCHERERA".

BIURO FILIALNE WE LWOWIE.

Adres telegraficzny: „TUWADA" Lwów.

Lwów, dnia .....

ul. Nowy Świat 20.

Do .....

Sprawa:

2)

пособляти ведінню стороннього нагляду
за фінансовою частиною "театральної"
справи взагалі. Вочевидь
треба зарядити, що ведення
ведених курсів, виправлень,
характеристик і т. д.
згодом обіймає управління
театрами в свій заряд,
через що відпадуть прикрі
центральні "Просвіт" а цілу
справу тобто живий рух
як то тепер було.

Далі з того, щоб
найголовнішим завданням "Просвіти"
було ведення театру, повинно цілу
справу бути виправлення помилок
того органу і перетворити його
на ведення необхідних підручників,
книг, нот і музикалій.

UKRAIŃSKI ZWIĄZEK BUDOWLANY

Centrala we Lwowie.

Adres dla depesz:
„U B U S“ — Lwów.

Lwów, dnia .....
Ossolińskich 6.

Інтр. збірка 3) ріг, що дивовижні
дивовижні пригоди дивакуватих дядька
Отрощує, завше ківрячись
капловий подорожі, і
місяць поява краплюх ріки
журналу або тупік, видав,
ництва рав мурами. Скло
вікна на душці ног як дядя
видавався місяцяєць. Те,
ландшафтне мистецтво.)

Завели однак отруйна
книга буде ширша коротша,
ти д нашим підручників
гадано ще- не від ріки буде
коли уверху увагу на
деякі тоді саві кристорки
в деяк буде можна знайти
майор багато цікавого на
терідиць. Толстого пітера.

труда в тій самій радості
майбутньої боротьби, але головно
у тій конкретній і властивій
творчій праці з рослинністю
землі і тому є вони дуже цінні.
Ось декілька уїка.
Бібліотека ~~кількарок~~ № 4. Театральні
речі і бібліотека взагалі
народній театрів" п. п.
Будова і улаштування сцени
розрізняється від на в частин
в деких від загальних уваг
поправлень, а на оригінальні
обґрунтування, дуже точно
описано як слід вистав
~~в~~ театр (на селі
театрів як теж Данківка)
будівництві, очевидно
при найменших розходах.

Між іншими етапи праці
розвитку сцени, які були
зроблені Рапа, Вуд Давіса,
Тірлога, Стена, Деворації
і т.д. а коли згадано про
про тих і інших в цій
книжці, то тим більше
корисна є ціна і потрібна.
З 5-ої книжки цієї
бібліотеки довідуємо ще
цікаві подробиці з
життя декорацій. Для цього
що уважного уваги на
кожні участники двох се-
рйозних театрів по-до
матеріалу з того можуть
бути зроблені декорації, та
якими фарбами їх малювати.
Бо справді то наших сільських

театрах звичайно декорації
і другі театри, а тимчасом
в них костюми найбільш капуст
декоратор - scenarist другої
цієї театр. Справді можна
сказати що без гідного підручника
нема що й починати театр.
декорації. Хто і
конструктор є також театр.
сама на цьому
тих видань російських
підручників для театральних
студій.

Вкінці хотів-ся згадати
про книжку № 7 (згаданої
товстої бібліотеки) в якій
дійсно фахово, а притім
простою мовою описано основи
театральної характеристики.
Конструктор є також об'єкт

від повторення, наприклад
половини з усіх виїздів
на сесії ректорські голов.
Це є особливий підрозділ
для всіх які вистуг такого
на сцені, для того бу основного
протягання того, не повинен
ніхто показуватись перед виїздами.
~~на сцені~~.

Звертаю увагу на
повісті підрозділів, деякі
не мають ещо своїх, як задано
то і наша майстерня на
кооператива повинна
перерити їх наскільки сіль-
ським театральним кру-
жкам, або окрай в майбут.
тому органі творчій те
перейменувати їх деяким
або інше і розробити
в більший ступінь

8)

Заслуги театрознавця Юрія Соколова на ниві дослідження історії українського театру були високо оцінені. Так, академік Ю. Соколов був обраний дійсним членом Всеукраїнської академії наук, а також Всесоюзного комітету мистецтв при РНК СРСР. Він був членом Державної ради з театральних справ, членом Державної ради з кінематографії, членом Державної ради з музичних справ, членом Державної ради з образотворчого мистецтва, членом Державної ради з архітектури, членом Державної ради з фотографії, членом Державної ради з радіомовлення, членом Державної ради з телебачення, членом Державної ради з преси, членом Державної ради з видавництва, членом Державної ради з книгодрукування, членом Державної ради з бібліотечної справи, членом Державної ради з архівної справи, членом Державної ради з музейної справи, членом Державної ради з охорони пам'яток історії та культури, членом Державної ради з охорони природи, членом Державної ради з охорони навколишнього середовища, членом Державної ради з охорони праці, членом Державної ради з охорони здоров'я, членом Державної ради з охорони материнства і дитинства, членом Державної ради з охорони праці жінок, членом Державної ради з охорони праці неповнолітніх, членом Державної ради з охорони праці інвалідів, членом Державної ради з охорони праці військовослужбовців, членом Державної ради з охорони праці військовозобов'язаних, членом Державної ради з охорони праці військовозобов'язаних, членом Державної ради з охорони праці військовозобов'язаних

Бар 5/II

Село — ілюстрований хліборобський календар на рік 1925.

Уладив Остап Луцький, господар з Волі Довгомостівської, повіт

1924. Накладом редакції „Новий Час".

Ще в липні появився на полицях книгарень хліборобський календар на 1925 р. У нас на галицькому Підгір'ї недбала річ - хліборобський календар зі стислими цінними науково. І насувається прадіду половина: „немає нікого діла, як щоб не вилізло на добре". Наші хліборобські засіяння-цій буйно, позбавлені субвенцій, лежали в забутті. А потреба хліборобської освіти між народом дуже велика. І прийшли нові літа з більшою сміливістю, з ініціятивою і не очікуючися на субвенції виростає хліборобська книжка. І вкотре чуємо, що видана вона без субвенцій, виходить частенько і часописна дійсні потреби хліборобства. А дружина редакції „Нового Часу" поспішила до

складення „Села" найвідповіднійшого головіка, Ів. Остапа Луцького, хліборобa - практика, знавця слова, зі звісним імям

Перед усе, що вражає у хліборобської дівчини
у нас майже нічого нема, тіпа цієї галузі науки взагалі
в українській мові в першій мірі брак термінології.
Щоб хоч в маленькій частині цю прогалину заповнити
хліборобської термінології", я перейду конкретно
до неї і добрати на свої замітки. Різьбяр). Замітки
(і добрати ще небагато, бо редакція „Села" присилає
з малим обємом кількість, а не деякі 8 аркушів (крім
Календаря-довідника), помістувала лише найважливіші речі,
так сказати, самі хліборобські канони, які як
аксіоми не підлягають до дискусії.

(Малюнок на окладинці)

Попереду усього хочу зауважити, що я не
надобаюсь; вона немає нічого спільного з хліборобством.
Правда - при добрації несуть коси і вили, але їх дотик
з ними і загальної кулаки не засвоюють ? ! дійсно вид-
цеві здогад, що це косарі ідуть з поля на роботу, а ка-
дорушається, що нарешті після трьох добродіїв коси-
рувати мусить з Корявим законом.

Літературознавець частинку коментарів оповідає другим голосом вірші т. О. Шумського із глибоким змістом: „Ось-ко дрантву думає?.. Жалко мені, що цей вірш [Шумського] в хвилю, коли усякі закони і розпорядки не дозволяють Українцям набувати землю. А то, здасся, богаті наші люде дали б себе переконати, що нам нашої бідноти шкода, як дозволять Коси нам і де наш орендатур.")

Перша спроба на хліборобську тему, це „Весняні роди землі" т. О. Шумського. Після підсумкового виклад., в який спосіб творилася [грунт] основа, автор дає поділ [грунтів] основи на комишові, піскуваті, глинові, глинясті, дрантвові, вапнисті і горбовисті.

(Це з вступі розділяє автор землю під оглядом вересів на основу [(вересову нашу наукову) грунт] та мартивицю. Думаю, що це за великий крок від [грунт] основи говорити про мартивицю. [Грунтом] Основою називало поверховну частину землі, яку стало Крищенко зорюванням і в який розвивається корінці хліборос. рослин. Бо ясна, що з цієї другої живучої верстви

землі переходить прямо у нерухомість комплекса, а
підґрунтя
перева приймає ще ~~пухкість~~ і пірсонса. Зона, що лежить,
Коли тільки глибше підземні води, поблизькість, щоб не виробляли
на верхня нерухомість; це одне рідкісне не є нерухомість, Там
є ще відбуваються
всякі такі ~~процеси~~ біологічні і ~~хімічні~~ процеси. ~~Досить~~
~~сильна~~ землі
~~сильність, щоб на вересні~~ відповідає ~~відповідності~~
~~Де підземні землі вкорінені~~ бувають рідкісні засадничі рідкісні-
ших комір тіском і глибоко, ~~тобто~~ що у глині накладається
сильно у разі арабської бурі, ~~але~~ довгі Кольорами, а ще
над глині свійства пухкості, тобто, ~~тобто~~ що ~~сильна~~ вона
глинна.)

Шамов. автор Коли що тіски не затримують води, а ~~земля~~
сам хліборобствує на ~~суші~~ дрібних тісках (bielica), в яких
є недві 5% глини, а ~~тобто~~ його є нерозкладний і тому
підлокні. Пісок, коли він землений природними силами
суше дрібно, не ~~пропускає~~ води дівно добре як глей.

Під словом „порядок" шамов. автор розуміє ві
порні землі і ~~їхнє~~ їх на порядкові складні, ~~які~~

морозовиця жупові і буколі:

Горобець і горобина зелена з довгим бічними вовками.

Коли до горіхів зелень вчисленно всілякі роди зелені,

досить ~~надто рідко~~ переважно

Коли вона мають ~~пірчастісті~~ горобинки без

опуху На це, як вони солодкі як кислі, що від горобе-

ліни доглядаємо ще 1606 з товстою кількістю переважно

ки, ~~вересова екологічна~~ свіжі і їдкі ~~кислі~~. Ліщина-

~~ліві листки~~ і кабінні із середньої Азії; ~~і їх фрізія~~

і їх фрізичні

~~і свіжість~~ для хлібороблення є ідеальні, бо вони посідають

певну кількість вапна, через це сіяються найкращі для

механічної" газави, бо ~~вони~~ не ~~заливні~~ занадто сипкі, але надто вільні,

пускалні і їдкі ~~пригодні~~ для провідноваль. Хлібороблення

загалом кращого типу землі не знає. Обстановка, що ці

чорноземні

~~ліщ~~ (мають довгий відсоток переважно ~~горобинки~~, довгий

і їх добрину і ~~пір~~ (опівдня ~~хлібні~~) і відгал ~~ліщ~~ пашу

перцевства. Їх легко пізнати, бо ~~ліщові~~ бороди не обсовуть

Ек при глині, а обривоподібні гірлянди.

Коли цей автор згадує „свос" – не знаю, знаю лише, що

~~чуття двох душ, бо" не є українська, англійська~~
~~про Хвоста, свинні, шваб і т.д.~~

Другого спогадає є „Тореф" п. Пилипа Павленка.

Спогад є написаний зі значним талантом. З оповідання можна здогадатися, що мова п. Павленка оспівувала багато до вдалого. (~~Здогадуємося, що, коли українській молодій~~ ~~українську мову Колядець, коли її ніхто не чув ні з уст, ні з книжок,~~ ~~де її було ні побачити. Але бо вона є~~ ~~ще якийсь минуло, як про-~~ ~~голошено самостійну Україну - тоді і всюди було до вподоби~~ ~~відповідно до Шевченкового Кобзаря. Тому ми дали деякими~~ ~~нашими своїх ех порівняльній, дорівняльній, коні,~~ ~~подарок і т.д. Такі дворові „ми розрізняємо два головних~~ типи болонь" комічно серйозно викрикує мене по вухах, бо ми вже громадянка у світі довголом, щоб їй місце Кладено в реєвертіні, а його приємністю вдяг-нок в другому відділенні.)

Третій спогад є п. О. Грозового „Зузаба після". Ну

мовами,

в сьогоднішній літературній формі зі звуками, спільними
і рідними [redacted]. Зрозуміло, що ці слова
стрічалися в козацьких документах – мені не переконує, бо
річ, що козацькими писарями були польські шля-
хтичі, а Коми і Українці; що з польською культурою
Ніякі думки, Коми навчилися [redacted] загарбати ці елементи мови
з чужої багатої народної криниці, такі висловом немило
вражають, а особливо робить мені ними користує
п. Осипов Лузький.

У статті „Головні основи говірки ..." є ще місце
для такого: Є погодитись, щоб слово говірка
([redacted]) уживати на означення Комівської
(Kürtischen). [redacted] Воно справді є загальною з нашою народ
прикмета (пр. придубав говірці на диму), але рівночасно
треба прикмети [redacted] якісні стрічки на означення
[redacted] чого, що Німець зове Zucht. Ту лише з чужої
мови і рідної в сторозі прикметне буде [redacted] плекання.
[redacted] З самими висновки можна погодитися і поклова-

статтей будовлена на дуже широку дискусію. Можу сказати, що гадки дан. автора є помилкові — ні. Та все таки можна дивитися і під другим кутом, що по різні сторони.

Будову мови, що дан. автор не відрізняє двох типів явищ називання і "плодообмін". Насіння плодів по собі подібне дикорослим, а очеркнеш вже форму дикорослих, в якому плоді того самого роду не йдуть по собі а укладаються в якийсь спосіб, де кожна сім'ячка росташована різнимтвк від попередньої. Корінчиком системи, способом живлення, способом обороти корму і різними способами використовування різні — подібно плодообміном. Його дивитися теж і під цим кутом.

Дати характер фонетичного вивчення п. Ощупкого "головні основи голосові ознаки" мусить зробити з великою прикрістю шановному авторові рядків, тому що ці теж статті і

дивитися мови дивлять такими положеннями як сто-
рок, ворон, повітря. І дано, що ці слова частина дрібні

ська при читаючому і дещодому каводі, але не відповідає вік ґрунтовості при поміжних кавоях. Е буде би навіть за ґуми, щоб загалом не вживати в українській мові 2 слова, коли старанний, докладний, помічний кавід.

В коротенькій, але добрій статті Б. Грушка „Якими насінням сіяти в полі" стрічаємо деякі граматичні, друкарські помилки і стилістичні хиби, з яких треба брати приклади: районовані сорти рослин, посів ранніми строками і т. п. вівсюгом, Канівська бурда. А ці нещасні літерові дослівні passiva! А ці вони дорадливі! Цікавий [illegible] „агрономічні" і „цікаво було працювати" замість „цікаво працювати"! Хлібороб-ський дорадник до відділювання здорового зерна вимагає в подвійній гадючій а не двійній.

Основна ідея статті Б. Грушка хліборобства „Що по-сіяти в полі" належить до т. О. Шульгіна. Хоч ця

самого цінного статті і не здобуло голосу, бо ця

воззва Коріяндами, „дорогій Кисеньо" замість своєї,
уваженої як Горпини.

Прикадку до дальшого виклади на тему „Полішукі
(мешукі) ноі" п. О. Шухового. Ек би не наголовок є
ні словечка нежовби зауваги, бо цікий виклад дуже ясний
і рішевий а при тім виперпує предмет. Лиш наголовок!
Перше - чому полішукі а не полічкі: ~~Правдиві цей ви-~~
~~Кличник~~ ~~вимовляє~~ походить від ~~іменника~~ полік, а не
полішок. Правдиві Шевченко уживав слова полішанце
~~а не полішенце~~) * Дальше - в скобках додано мешукі.
Це повсякчас належить викинути в будучности ро на
все, бо в літературних творах нічого мешукого нема є.
~~Пр. що мешукого є у Кайдаші, який вдобувається в літ-~~
~~ературній мові пр. Куркуленко їдять~~. Пів-
нога неправильно кидає дуже. автор полічкі а води
ноженки. В них нема нічого такого, що нежовби.
Вони в цілі відповідають полічкам процесам, які дуже
нічого спільного з ганчіркою не мають. Розмість цей пер-

висихання і пилінного типу.

Як ми дайшли ека помилка у цьом. авторів, коли

він коне, що тютюн (а не обора) має бути півтора раза

так велика експлікація. Це дуже за великі виміри і

невластивий спосіб обчислювати площади тютюн. Для

Розміщ тютюні ~~відстань~~ залеже від ~~відстань~~ і скількості ~~відстань~~ інвентаря, а не вели-

~~чини~~. І так для одної корови ~~потрібно~~ потрібно 3·6 м² тютюні,

для одного коня 2·8 м², для свині 1 м², для вівці 0·7 м².

Перелічено для одної великої дійки потрібно, взявши

на увагу молодняк, 3 м². при складанню куп тютюню не

вміщих 1–1·4 м.

Могу створюватись ще і вимову обора. Слово це означує стан,

скількість і якість коров. Так кажемо: обора доброго

з 18 коров, обора і онвердбурська, обора не вирівнана і т.д.

Ніколи однак неможна вживати слова обори ~~в~~ на

означення тютюні.

Спосіб ~~робіння~~ робіння автор також в цьом спосіб: вибрані

відмінки складаєть на купу; на цій ґрунт добру землю,

Вона приїхала з Великої України і що цікаво, що
його
з цього (губ) від сказала в Європу повітря. Єдиний
в Європейському досвіді, що досягнув у науці
звісного, що науці і досягнув у просвіті ми
повинні підтягнути селянина від нашого рівня
грамоти, до нашої повітової середньої, а не зни-
жувати до рівня. В Галичині живемо
тільки слова середняк, (яке має більше значення ніж
або в Середній Європі), то в науці дайте нам право
хорошого вчителя і ми повинні вище при цьому.

Так само не можу погодитись зі словом тока, яке
має застарілий зміст: тяганка. ~~тяганка грунтодоре~~
~~вуват це, що хочемо ними висловлювати в текучий час,~~
~~тяк що вирощувати певного тяги, обробіток~~
~~(сільськогосподарська) земля повинна~~.

Найправдоподібніше шан. автор писання з Європи мігся
не згадав про конечність повітряної Куп тяги на тяганці
тяганкою, яка всякої в'язі, а що взагалі загальної

Колесс П. Лучкий, що при полозі потребує поливання в окітних достатках цукор і скріб. Є рідину тому протилежна, тому[що] не будуть в найпершому значінню трова містити Лібіха. Не дивуйтеся доданка що більше кожу, що надмір потребує в рілі обмежує відсоток цукру і скробу в відносних достатках, що виробіли досвіди у голівських господарствах, перевірені в хлібобобській школі в Терезенштадті, не до[ро]д першій дотверджені. Инша річ, що окітні достатки, головно бульоба, дотребують потребу дуже багато, але він головно помічується в бульбі і вимітку; тому само ХХ помічується у збіжевих достатків і обмежений додаток потребу під збіжа дозволяє вимітання. У виказі П. Лучкого „про„ Стоячий тій і „коштовій" мусить рідко дотрапляється „проти виказову сер, який має дотрапляти слово „мій." Досвідчені перші на моєві обробки, мотивовано, на семі руєся, що трова „неможе на мій", тому нему вимовляється повного слова сер, яке нічого не коштує і є правильне.

-11-

нарисувала в тебе уяснення, в якому уяснюється
автор, що коби полюси земельки не вносили непорозу-
міння, а правильно уяснювали на основі грамматич-
ної аналізи смерті або відлоду слова покладу (родовища)
покладистий; цього слова уживає цілі галицькі бойчи
від з Хоторівщини.

З другого боку наборобська робітка на ріллі боріна не
має одного терміну. Одні уживають слова скородити,
другі волочити, ~~борона~~ і т. д. А слово прото-
рує терміна, який ріллю дуже вільно не порушує,
а тільки боронує. Далеко гірше другому, який
власною вагою уживається до вирівнання ріллі, назі-
вати волок, волорити; цим. автор назвав
цей знаряд волока.

Дивно, що вживання слова висадка окітних,
замість саджанка окітних, не має тієї вади
неясности до предмету, бо висадками називаються
дворічні рослинки, які висаджується в другому році, щоб

автор мусів стіснуватися, щоб головні відомості
помістити на одній-двох коротких звичайного формату.
матеріял
А це вже трудно, а) так обмежити обсяг праці
уміститися на так малому місці)
(і при тім порушується і симетрія
і механічної дизави і хлібороб. машин. Як гадаю, що ми
рекомендуючи цей виклад не сміємо пропустити цієї статті,
Звичайно
головний зміст якої досить відомий. Звичайно
головний зміст
головний виклад
головний зміст якої досить відомий. Звичайно
головний виклад
головний зміст якої досить відомий. Звичайно
головний виклад
головний зміст якої досить відомий. Звичайно

одержувати у них насіння гр. | Кацуса, моркви, бурякі,
цибулі і інших. Висів садженців буряків з вечора
з осені.

Вказівку нач. авіоза, щоб різні на лиш оставляти в сорті
скиби, бо в той спосіб нагромаджується сніг а отже вода в
землі, напевне очищує і до засівання одиноко піль, а це
в той спосіб, щоб за сівбою поля не боронувати, а навіть
причіпити до подвійних ланцюг з тягарями Колісництва;
вони оставляють за собою дрібники, в яких нагромаджується
сніг.

Що до хлібороб[illegible] сівби і одиниці з різні, яка після
останньої" орки ще не вирішилась, радить автор різні
удосконалювати. Ходить тут головно о жито, яке кільчастість
(~~кількість~~) має восени, а подрібнені після обрізання ду-
ки" зелені корінці не дістають вже новини, має гнив.
Звертає увагу, що цей різні не оснащено ані звичайними
вилами (гладкий, кільчастий, перстеневий). Звичайний
вил приналежить має довгі поверхові вершки

рілі, а не помочить ч/ц у стійких водах, через що
немало виконаного вапнування) сіра ріллі від засів рясниць
все таки не придасться, бо вам більше хотіти не про ці,
щоб стійкі води не помочили а верхні осіли
мулкими. В тій ділі допоможе вам Кембел, який
своїми вправами з мулкими берегами входить в глиб
рілі і нам її пояснює. (входить крутівками.
Крейник сам автор радить).
У викладі п. О. Лукого „як і чим гноїти" змінюємо
слово в скобках Крід. Думаю, що це слово повинно сто-
яти на першому місці а в скобках помістити ще
„невістів" Крохмаль, муляка. Крохмаль це висів
хромцю, в якій хочій землі находить уживання
слова „Сріб" (або Крід). Це є хемічне полученє
вуглецю, водя і тліну, яке в цілому ряд хлібороб-
в широкому його значінню відогра незвичайно значну роль.
Коли ми вживаємо назву слова скріб, що воно
нічого відносного нам поняття про це получення
в хлібороб-ві не дає. У цій самій статті

а на цю вершину вапна. Цей спосіб буде компонований і не вестиме до ущін. Дешевше і на сіно давати добру денницю, бо ним екрад і комплосту мало очищати цю добру денницю. Так само можна давати на сіно вапна. Вапна дають на те, щоб прискіщувати розклад Куон Комплостової. Коли вапно в насіді, то воно не підійде до гори, а обвіяє воду спокоє йою еще і цукі шари. Коли мало давати вапна, то посидеся ним Куон Комплостову, Коли в "переробленій Торфій тілі для доповнення Кислих (окіслених) давано як буде вигляді і його кислість виправиться до норми".

Стаття про "Денний гній" написав б. Лисов Лубенський. Стаття написана рівно. Є навіть зауваження те, що автор при способі приготовання денного гною не згадує про тарілове перекло, яке краще в тих случаях буде добре. Також давано, що доцільно приготовляти денний гній на легких землях

Власного весною не є вказане, бо пр. купіть довгий
дерев'яний перед дим і хлібороб пожалкує ціну земельну
масу. Весняне приорювання ~~є дуже корисне для~~ може допомогти
вовчі
загромадженню сніг, який в посушливі області земля
дамаб'язиковує на літо. ~~Наших кліматичних відносинах~~
~~це обов'язкова не завжди~~. Це було вказано у Київщині,
Херсонщині, Комендантами Державної судебної і ~~воронка~~ було
в цій ділянці помічати великі маси родючої землі. Вто-
рина там в посушливі ~~Корисніше~~ вирішити ділянку
осінню, щоб вимерзла і ~~щоб~~ весняна оранка її не вису-
шила. Досвіди з приорюванням весною глибоких не дали
~~ані вовчих ямок~~.

Могу підкреслити ще деякі корисні якості весняних оранок. Експе-
рименти з мотиками, вовками, лопатами, та найбільше до
всього приносять мені любість, яку уславлюють се-
ляне в Середній Росії.

Слова цієї давньої пісні давно авторові невідомо. ~~Що~~ ростить ~~мелітополь~~ побудувати у

курбами 32 кб. листого скробу, дають 100 кб. сіна
тому достатньо 32 кб. листого скробу тому ~~хххх~~
листо 32 буде для сіна годящого скробу.

Годящий скробу (якої величини) є це листо, яке вимовлює, скільки
йде пашна є годна вистворити в організмі тварин,
~~хххх~~ у відношенню до цієї скільности, яка вистворюється
з одиниці скробу. ~~хххх~~

Кормове відношення (не стосунок) від 1:6 найвище
1:8 подібне авітор середнє. Є звичайно ще родині
кормового відношення на будяк, середня і ши-
роке є зимищий. Менше покоїдує листа. Кормо-
ве відношення 1:8, то є на одну пашу білковини
припадає 8 пашок вуглеводнів, з подібне кроєр.
Кельнер нормальним. Річ яка це відношення мо-
же у молоді двуокуватися, а ще вистарчувано
ту. волів, свиней — поширюватися.

Послідна частина це, Перша помій з домаш-
ніх закладів домашніх звірят "сторо-

ріоло ветеринарійного лікаря М. Сіцинського.

Є не комплементний добирати вуйй матерій

голос. Та прочитавши наголовки та кілька

сюжетів набираї читати ~~охотніше~~ прочій по одинаї

~~кортко "Українізовано"~~ слови. Прочитати по-

чинати: ~~Сосонська, Ємільєв~~ Українсаї уже тов-

~~ють по-українськи, начинаєть писать по "укр-~~

~~аїнськи". Ємільєва уже виходить~~: Про-

Корма, некоре, ~~вина~~, сер ека вимивоя вне

мочевиною проводами (~~вода не сепарується~~), родина

(водичка вне ґрунтових суїдів), вентилювання,

сидже, двох, одя, Крижні. Є ще ряд ґрунтів,

що прочитавши кілька сюжетів, ~~ідкинуть~~, ~~щоб не~~ ~~"~~ ~~"~~ вух.

Крім цих бімрших викладів подаї і коротенькі по-

радники ек, щоби майти богато доброго молока "(О.Л.)", -

таблиці скільки висівати і як видаються хлібороботські

рослини. Дуже цінною вкладкою у цей календар є зна-

всеві сформулярі для всіляких хліборобських записок,
так скорочень-курсів хліборобського книговодства.
Думаю, що не один хлібороб використає цю вказівку і ґрунтовно
працювати
часто на них зможе з олівцем в руках.
Для більшої популярности з хліборобства далеко не вичерпані, бо обсяг
книжки на це не дозволяв, ані самим одною головкою ша-
ної праці не одолівають. Ми бачимо, що з великою тяжкістю
сільській молоді все чекає п. Остап Луцький. Це
справді фундаментова одежа і дорогоцінна, і тяжко по і
при тім вести власне господарство. (У Конф. в підозрів
заміти хто-що рідкові ри буковині, що все має мати
намір допомогти) нашій хліборобській літературі вдоволь-
ненню її "першопочатків", бо помогти п. Остапові
Луцькому при складанню Календаря мені не довелось.
Тому всякий, кого хліборобство цікавить, мусить
з вдячністю відноситься до п. О. Луцького, йому
щиро подякувати за його велику працю і дорогий,
коже
любий Календар „Село" стає останньою потребою

ремого та за ще науково вивершування, яке
управління об хліборобську термінологію і вимо-
ви програмну + розпочатого Українським відділом хліборобської ме-
тератури, бо як казав сам б. О. Лузький, що в ви-
ніших колах, при ініціяльній науці в відділ - асистенти".

Інж. Роман Степанович

Бережани 20. IX. 1924.
с. Серед

646

= Вдячна корова „Беатріс", що дає 36 літрів молока
денно. → (Зауер 5/II)

→ На ферму (Аверн) Михайла Гайківа, теперішнього президента Австрії, ~~в Аверн~~ є корова, що дає 36 літрів молока денно. Корова собі цікава, як усяка дівчина, але єдина в своїй породі. Хоч її кількаразів сфотографовано і промальовано, а навіть відзначено її почесним срібним дзвінком - не зменшила вона ані грама своєї вдачі молочної. А дала собі вона також ~~незародливість~~ ані буйного дикого коровячого молочності з того часу, як вона відчула, що дістане надзвичайну нагоду.

Вона є автором 150 штук товару на сільвагену, що обійняло всього 30 хвилин. Ще не обійшла штука їй господарство в Аверні доказує, як треба робити, щоби вдержатись Австрії зробити незалежним від загранці.

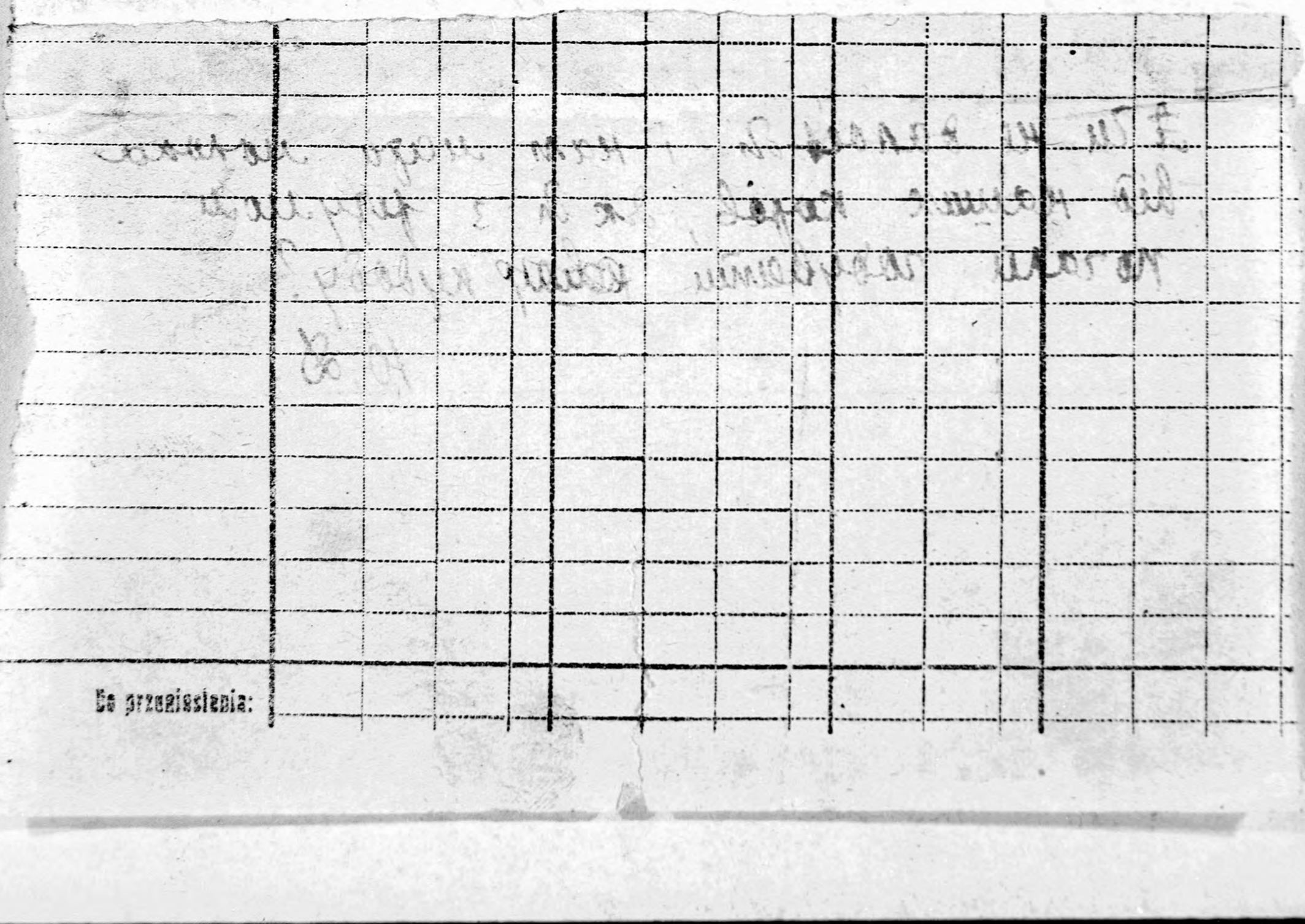
- А в нас ... українська корова завжди як не тільна, то вимре!

Ги

Ги не далось-би і нам мати молока від наших корів, як ми з резумом почали годувати кубу?

Ю. Д.

кілько дати. Від котрої більше молока — то давай
кращі головки капусти. Найпаче дяка: ну — ну! а
дяк, здобувши найбільше молока бере ся не рано до
цієнта. — Ткачева дуда здивувався господар, коли рано
побачив кілька головок капусти на вигнанській по-
лі.... Найпаче покидьок, здобувши найбільше теля
молока! Та вкрасти цигарку.

Do przeniesienia:

Пр. О. Дідух

Нові шкідники.

(Редагувати)

647

В числі 5-7 „Сільського Світу" з листопаду 1924 р., подається вістка про загибель озимини в Галичині. Згадується, що посіви зрову уникодженої мушки та мишви і в багатьох місцевостях озимину треба буде пересіювати.

Отже бачимо, що в хліборобстві шкідники в рослинних і звірячих легковажити не належить, як це роблять звичайно наші хлібороби, бо шкоди, (що вони) спричинені ними їх, як нас вчить цей рік, можуть бути дуже великі.

Кожний хлібороб повинен уміти улаштувати своє господарство так, щоби (воно) сталю давало йому максимальні плоди. Тоді зникають (між) біблійними літами „товстими" й „худими", літами урожаю й неврожаю. Т. зв. „товсті" й „худі" роки є прикметою переважно країв низькостоячих під оглядом хліборобської культури. Краї, де хлібороби вміють пристосувати хліборобську систему (напрям) та організацію своєї сільської господарки до впливів атмосфери та ринків збуту, механічну обробку й гноєння землі до її поживних кормових засобів, а також уживають до засіву добрий і вибагливого насіння відповідних відмін, до кращих, не наражені на великі елементарні катастрофи не зазнають неврожаю.

Перед елементарними кризами в хліборобстві може нас охоронити подібно як і в інших ділянках продукції, лише піднесений рівень культури та раціональна господарка. Це мусить пам'ятати кожний хлібороб і до цього (мусить він) всіма зусиллями прагнути.

Робленя в хліборобстві чого-небудь, хочби навіть і дуже мудрого, на „вприскки" не веде ніколи до цілі. На приклад, від часу до часу нищення мишви при помочі стрихніни, базових апаратів та інших засобів, але з заміненням рівночасно старанної обробки, — великих успіхів не приносить. Тому свідомий хлібороб, щоби мати обезпечування стало максимальний плодів, робить завсіди одне й друге. Несвідомий і лінивий нічого не робить, а уважаючи появу шкідників за „vis maior", жде терпеливо (чуда неминучої) силу вищу),

на т. зв. „товсті" роки —

Мушки, що зимують в богатих мінеральностях цього горічні, вчасні посіви озимини, називаються: шведська мушка (Oscinis frit L) і скочок (Cicadula (Jassus) sexnotata (us) Fall, з групи рівнокрилих блощиць.

Шведська мушка (мал. 1) 2-3 мм. довга, металево-чорна - Мушки 1-ої генерації показуються весною - при кінці цвітіння і з початком травня і складають свої яєчка на листках ярин-ого збіжжя, - вівса та ячменю. З-їх згаданих яєчок по кількох днях вилуплюються личинки, личинки тоб-то личинки гусениці ясно-жовтої краски, які доростають до 3 мм. Потім Відтак по лівій расі переходять вони з поверхні листка між похвою до середини рослинок, і тут над насадою корінчика нищать ніженьке ще стеблo.

В наслідок сильного опадування росинки поволі постепенно гинуть, листки з початку жовкнуть, а потім відтак набирають бурнатної одалбування закраски. При менші уникодження ростини мають строкату розгилячитись, видати бічні розгалуження й колоси з гостями зерном. Дуже часто личинки, [що навіть розгилячені], що навіть розгилячені ростини по уникодженні перетадають. залибають.

По менше-більше 30-днях гусениці перемінюються в середині зрищених рослинок на т. зв. личинки почварки, 2 мм. довгі, ясно-бурнатні. По 10 днях з цих 12 днів почварок вилітають мушки II-ого літнього покоління, якого рійка трівае від кінця червня до половини липня. Друге покоління складає свої яєчка на дика-ростучі трави, тому що збіжжа в тій расі мають вже тверді тканки і завязане зерно.

Коли весна і тепло, як це було в 1924 р., то тоді II-ге покоління нападає на цвіт'ю в'вси. Вилазні з яєчок гусінички, що живляться невибразованим ще зерном і сходять йому. Подібні випадки (мабуть рідкісні) мені в Європі.

Мушки III-го покоління показуються звичайно в 2-ій половині серпня - до половини вересня - Мушки цього покоління складають свої яєчка на трави та ранню озимину. З яєчок вилазять личинки, які нищать озимину в місяці жовтні. Потім личинки перебираються в лялечки, а з них на весні вилазять мушки 1-го зимового покоління - Це покоління нищить ярині посіви - овес і ячмінь - (про що згадано вже вище).

Ушкодження, що його спричинює гусінь (личинка) легко можна пізнати по характеристичному вигляді „серцевого" листочка рослини, з дуже сильно розгалуженою рослини і згрубінням розгалуженого стебла в насаді. Коли витягнути рослинку і роздерти листкову піхву, можна побачити описану вище гусінечку (личинку) шведської мушки -

В роках сильної появи шведської мушки доводиться сіяти жито пізно, так щоби головна рійка відбулася

перед сходами жита. Однак, щоби жито ~~в наслідок~~ через
пригніченого посіву, багато не потерпіло, належить дати
дужий старану обробку землі і ще загально посипати
ще салітрою. Овес та ячмінь з огляду на шведську мушку
треба сіяти на весну як найскорше, щоби 1е покоління цієї
мушки застало рослинки сильними й відпорними. Крім цього
треба ще дати під ярині збіжжя гної потасові та фосфорові,
щоб їх тканки в наслідок цього сталися як найбільше твердими.
В випадку, коли шведська мушка сильно пошкодить жито,
~~В случаю сильного ураження жита перед шведською мушкою~~,
треба ще в осени, або рано весною, житом глибоко переорати ни-
то і цим зробом знищити гусениці, що в молодих рослинках
знаходяться. На заораній жит'і ані вівса, ані ячменю
на весну сіяти не належить. Оскільки весною будучого
року забажається, що шведська мушка сильно уникнула огляду,
а також коли вона виступить на ярих збіжжях, треба тоді
перед посівом оздимки в будучому році ужити т. зв.
„охоронних пасів", щоб в цілому вилов мушки.
„Охоронні паси" робиться так,
призначені під оздимку, роблять дуже рано то значить
при кінці серпня, вибираючі обсіви для збіжжя, яке звабливе
до себе мушки в часі зложення ґечок (вересень); з початком
жовтня паси з обсівом, де находиться багато
гусеничок мушки, переорюють глибоко і в цей спосіб
знищується шкідника.

Нещастя, що багато, що будучого року побіч шведської
мушки (Oscinis frit) виступить ще мушка зеленівниця
(Chlorops taeniopus). Щоб побороти перші, радять
сіяти пізно оздимку, а щоб побороти другу — рано.
Бачимо, що з цього виходить певна суперечність, яка існує
лише в теорії. В практиці однак показалось часто,
що для зеленівниці, як незмарка, тому в незмарних роках коли загрожує зеленівниця
ранні посіви
ліпшими виявляються певнійшими —

Інж. О. Дідик

(Доконечність буде)
Дальше буде

Ad 2 р. О. Відділ

Медовар

649

Нові методи нищення мишви.

Фірма „Nepa" (in Salzburg, Schwarzstrasse 13/II Stock) ~~зареклямувала~~ оголосила новий засіб ~~средство~~ для нищення мишви й інших шкідників хлібородських. ~~Винахід цей фірми полягає на конструкції~~ Фірма придумала особливий апарат, що має назву „Rato Gasapparat." (Газова шкавка) Прилад цей кабатий ~~спеціально спрепарованими~~ особливо проблемними патронами, витворює тяжкий газ, який через свій ~~в наслідок свого~~ тягар переходить до всіх дір та хідників і убиває шкідників, що ~~які~~ там знаходяться, н.пр. мишей, щурів, кротів, гусениць, мурашки і т. п. - Цього приладу можна уживати також і в господарських будинках, але при умові ~~та~~, що ~~в~~ усі вікна, що дрібні звірятка, як кріпки, щурі, дрібні, безроги і т. п. ~~не мають~~ на час ~~діяння~~ праці апарату буде усунуто, щоб не потроїлись. - Прилад ~~не буде дуже добрий~~ дуже добрий ~~конструкції~~ і коштує около 17 золотих. За патрони білий 1/2 золот. і платиться окремо. 2 патрони вистарчить на один морг.

Фірма оголошує, що цей апарат знаходиться в німецьких краях. (вже в ужитку)

Згаданий спосіб нищення мишви є безумовно новим і культурним. - Метод, яким знищено у нас на полях польових мишву, є може менше культурний, але за те дешевий, певний і простий в ужитку. У нас нищиться мишву звичайно зерном пшениці, ~~затравленим~~ затруєним стрихніном. Це зерно розсипується коло мишачих дір при помочі спеціальних приладів, подібних троки подобає ~~як дано~~ на румунії.

~~Однак~~ Але цього року з певних причин зерна, затравленого стрихнином, не мали ми до розпорядимости. Лишива тут і там почала восени робити дірки та нищити отруту на пробних полях. ~~Спостерігаючи~~ Обсервуючи життєвий устрій лишиви, можна завважити, що живе вона групами, кублами гніздами. Таке одне гніздо, або ~~знакше~~ родина ~~сраміїя~~, має свої власні дірки та стінні лідники підземкільні. ~~Комунікація між~~ Зносини між отворами [отворами] дір на поверхні землі відбуваються при помочі добре утертих доріг.

Коли земля була добре замерзла, ~~вирішено було~~ ~~заряджено~~ ~~всипано~~ всипано в поле пару відер води і вилито до одної дірки І-ого кубла ~~гнізда~~. Вже вода, не всякаючи в замерзлу землю, розлягласъ по всіх лідниках цілого кубла ~~гнізда~~. Лишива, сполошена в дірах водою, почала вибігати на поверхню землі, де з рук безпощадного робітника ~~знаходила~~ зразу знаходила собі смерть. На побоєвищі першого кубла ~~гнізда~~ начислено 8 трупів. ~~Потім~~ Відтак перейдено з водою до другого гнізда сраміїя, де боєвище вспелено 5 трупами і т. д. В цей спосіб очищено шість морових ~~хлібороб~~ пробних полів озимини від великого шкідника хліборобського — лишиви. Дуже помічними при згадуваній способі нищення лишиви являються коти та пси, які з собою до цієї церемонії не треба брати в поле. ~~Акція~~ Нищення лишиви [акція] мусить робити ~~обов'язувати~~ й суспільство, бо ~~знакше~~ пожадних успіхів вся спільна не принесе —

30/XI 1924 р.

Інж. Осип Дідич

Андрій Сінчук. 65о

- Тільки дбайливо пишіть -

Може тоді в нашім краю не загинуть відгуки старовини, "немовби писаної" як на простонародній, але живої мови. Нема одного десятка літ, як в кожній хаті сіл-міст-села рови не будь дівчинці цими старовинними пісеньками колисала.

"Від глада, огня і войни ...!" заносили наші батьки діди, і ми засилаємо молитву до нашого Творця .... они просили і упрошали .... а ми! з сивіною всіх тих нещастя. - "Гоже тобі земле і головіце, не возьме зло, вернеш нову родину !! ".. Кивав один з пророків старозавітних. Лише ей голос не лунав тепер над краєм, котрий віками плив медом і молоком: ~ глибоко орали на Волині, Поділлі, Покутті !... ... покійні хрести, зарослі могили, волинянки вести хоровий рій, рови стиглі, відлами зранені, кулі. вимия сіл і міст ... совіснять і що еще не давно суцільним тілом: дорога, меч і смерть) —

Здавалобся що все буде лиш простинуло, одмяке ся лиш трівиг "мари" — і тепер пізнім. Прийшла вона "війну" лишей, — і нині місце брудом і кістьми, кістьми і брудом, лиш озимими стіжки, і зчищені лишами. Семени змушені переорювати тую озимину, котру сіяли на не зрілий здіжу.

Стрічкові атмосферні обставини літом 1924 року приминили до того, що нещастя лишива вже в місцях глибший та серйозний дійшла до верстви дозиметричних, так: що в деКотрих повітах Покутя, Поділля з 1-го мофа (1/2 десятини) вересо збору було дві, три возки - ні до

Приглянемося блище своєму "нещастю лишей", і зрозуміємо дозиметрові. сили лишки.

II.

Передмовами пори мишей, серед стрічних обставин (теплі і сухі весни, літі і осени), може бути спіймано 400-700 штук полівок (взимку і на-прав.) а то більшого, тоді самці-самочки молоді мишенята в ями вирівняти нові полівки від 10-14. штук.

Дуже сильне множення, можливе тільки при надзвичайно добрих умовах, бо часто-густо природа сама вимагає стрибка полівок до підтримання надмірного розмноження ~~і~~

Коли в літніх місцях миша дуже до найвищого числа, то тоді вже мало мишарів ~~подібних~~ все менше здібних на полях, а тим самим голод загнав їх до хлібородних місць, а з голодом йде в парі й пошесть, (дизентерія мишей), а разом холера і ящурові дні. Коли корости і холодні дні не вистачать з'являється ~~і~~ гризуни лісові, горобців, лісів вогон, кун і ~~і~~ інших денних і нічних хижаків, що ~~собі~~ масово полюють на ~~і~~ мишей. Коли відчувається що вже мало мишей тоді природа ~~подібна~~ мишоїдних ~~собі~~ собі помічників ловців ... Знаючи силу розмноження ~~і~~ цього страшного ворога хліборобів, ~~і~~ своєчасно подбати і мудрити ~~і~~ знищенням суцільно, села, повіти ~~і~~ ~~і~~ ~~і~~ відповідними ~~і~~ силами своєї адміністрації, взяти керму, щоби чим-скорше приборкати фронт, отірвих зацуєїти до солідарности, послуху й певного поступування ворога. Один головів, як найбільше гризуна це # в силі знищити мишву. # Сили треба протиставляти силі # і то дуже часто надзвичайну. # Різні засоби ~~і~~ ~~і~~ ~~і~~

III.

а). Зерна збіжжя (пшениці), зайражені а фітіяком або ~~ентомологічно~~ бактеріологічно, отруюють ~~ними~~ ~~ними~~ ~~ними~~

9/I.25

~~Григорій Ів~~. Герман.

Медов | 653

Міркування на сільсько-господарські теми,
на основі поселіки: „Повоєнна економія."

Говоримой пишемо: „У нас нема хліборобської культури."
Забуваємо, що хліборобську культуру може здвигати
карід, котрий має спроможність заклядати й утримувати
~~давать~~ наукові (с-г.) установи ~~по справам сільсько-господар-~~
~~ським~~, наукові бюра, кабінети, сільсько-господар-
ські музеї, агрономічні вищі, середні і нищі школи,
Бюра прикладної ботаніки і сріпопатологічної ~~львої~~,
ентомологічні Бюра, сільсько-господарські лабо-
раторії, селекційні станції, машинно-пробні станції
і багато іншого.
Говоримо й пишемо: „На Заході вища культура
хліборобська, як у нас; там хлібороб мудріщий."
Забуваємо, що хліборобом німецьким, єфранцузьким,
англійським, датським — цікавиться його власна
держава. А ми стратили свою державу ще 1340 р!
584 роки ~~з лишнім~~ наш хлібороб (вже позбавлений) державної опіки
та помочі! Хто розуміє значіння державне захо-
дів в справах хліборобських — той зрозуміє ~~що~~ що
страту.
Говоримо й пишемо: „Наш селянин не знає рільництва,
не знає рахунковости та господарської калькуляції,
живе над стан свій".
Забуваємо, що він хлібороб-самоук.
Як у кожної ~~національності~~ людини, так і в нашого хліборобa
існує обмежений певний вік, ~~на протязі якого~~ що на його протязі
міняється фізично й духово, его суть, як істоти.
В тих періодах часу наш хлібороб одержує
певне знання загальне й свое фахове.
В дитинстві ходить наш хлібороб до народ-
ної школи. Народня школа повинна давати
дитині таке знання, щоб вона його викори-
стала в майбутній боротьбі за (от) (ся) існування.
Зайдіть до народної школи і послухайте, чого
там вчать?
Чи є при народній сільській школі зразковий
город, сад, пасіка, дослідне поле?
Чи старші діти там (у) знані?

(на цих зразкових участках

Акрім того, що хлібороб в дитинстві ходить
до школи, виконує він ще правильно легку
роботу на господарстві свого батька, кревних,
знайомих та по дворах. Багато річей з хліборобс-
тва він бачить, але через те, що майже ніхто
з них про бачене не говорить, а в школі його
думок в цьому напрямі не загострювано – його
дитячий мозок про це мало думає.
Хлібороб-юнак може вже разом з другими дові-
дчим до шкільного віку багато роботи в госпо-
дарстві, коли господарство завідує старши-
ми: сам виправляти й провадити роботи він ще
не може. Як горнороб, працює він 60-72-96 годин
тижнево. Робота у нього забирає найбільше часу з
всього життя, бо далі за такою довгою роботою
мусить бути ще природній відпочинок та сон,
після того для другого якого-небудь корисного вжи-
вання, як читання господарських книжок чи часо-
писів, лишається дуже короткий час. Цей дуже
ранній час міг би одначе хлібороб-юнак використа-
ти, коли б з боку сільської інтелігенції, або агроно-
мів сільсько-господарське Товариство були б
ленні заходи ведення курсів та відчитів про
сільське господарство по читальнях, які існують
по селах. Хлібороб-юнак міг би скористати бага-
то, коли б працював на такім дрібнім госпо-
дарстві, що воно зразково ведеться. Але таких
зразкових дрібних господарств у нас так, як
і нема. Взагалі він бачить по дворах залізний
плуг-самохід, паровий плуг, залізну рільничку,
кулькову та рядову сівалку, жниварку-снопов'язал-
ку, косилку, різні граблі, парову молотилку,
рушене тепер сталево, залізне чи дерев'яне
(господарське), але це все для нього
майже непридатне, бо воно:

1) занадто дороге для нього і
2) призначене для великого господарства краї.

В кожному майже українському селі, крім
народної школи, є церква, крім учителя єсть
священик. Священик розпоряджає більшою
скількістю землі орної, сіножатей, а той і ліса.
Священик людина із вищою освітою, сам він один
на цілий на селі. Він має, стосунково до

других людей на селі, найбільше часу до здумання, писанка й досліду природи. І коли так люблю ~~бо~~ богемам ~~кріпи~~ ~~надія~~ тієї роботі, здавало ме й ширшу агрономічну освіту, вони на селі були неоціненими людьми, котрі не лише на грунтах ерекціональних велико культурне господарювання, але були освіченими дівчатами по сільському господарству взагалі.

А так?

Загляньте і побачте!

3. В віці зрілости й мужности наш хлібороб стає самостійним господарем. Через те, що стан загальної та фахової освіти нашого хлібороба низький з вини обставин, в яких він живе, веде він господарство своє способом, ~~яке~~ успадкованим від батька і який освячений давнім звичаєм.

В цій статті старався я показати, чому наші хліборобські маси господарять так, як господарять.

Про інші справи хліборобські - нашому другим разом.

В Тетеревинах, 4. січня 1925.
~~м. Радехів.~~

Львів. Л. Баличевський

Sapr/11

= Багато дощів в червні - добрий урожай вівса в серпні.

За 2 місяці до косовиці вівса можна вгадати, який буде його урожай. Як що в червні місяці випадає багато дощів, можна напевно сказати, що врожай вівса буде добрий. Робили досвіди 15 років і спостерегли: коли в червні випало дощів 20 м/м. (це значить коли всю дощову воду зібрати до купи і розлити по землі, то була б калюжа глибока на 2½ м/м.; в день сонце все висушить.) тоді врожай буде коло 100 кг. з морга. Навпаки, коли в червні дощів випало 140 м/м., тоді морг дасть коло 800 кг. вівса, що вважається добрим урожаєм. В червні овес дає колос, починається наливання зерна, рослина потребує багато води.

Бізюков. Сто років брехні (Association press. New York) Новий Йорк